

Věčná

STRÁŽ

Týdeník Svazu Čechů z Volyně

Ročník IV. — Číslo 40

V Zátci dne 21. října 1949

Cena 6 Kčs

Odkaz Dukly

Vracíme se od Dukly, kde jsme se poklonili památce těch, kdo svou krví a životy vykupovali v bojích svobodu a šťastnější dnešek našeho lidu.

V bezprostředních dojmech, ve vzpomínkách a především v projevech zástupců čs. vlády, Sovětského Svazu a republiky Polské ožily znovu události, jež se zde odehrávaly před pěti lety.

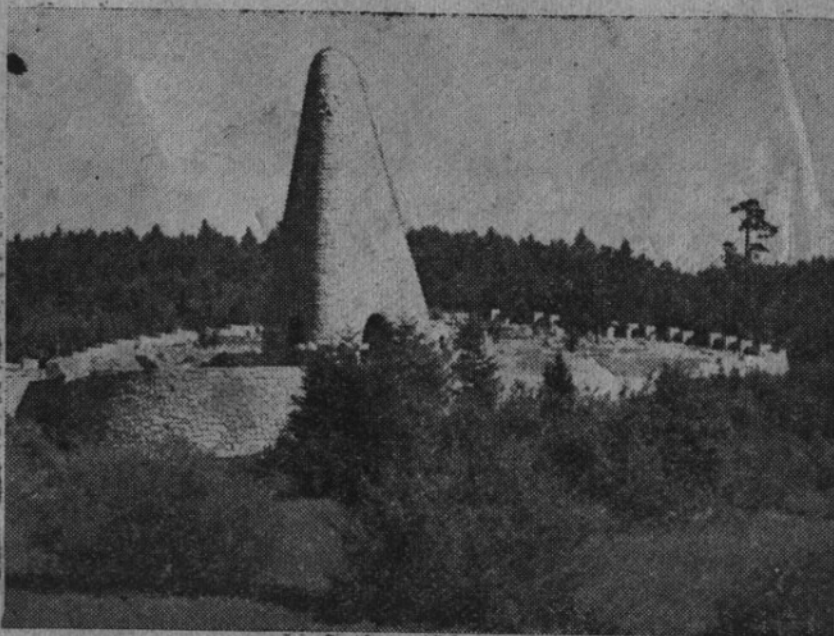
Na místě posvěceném krví, prolitou společně československým i sovětským vojákem za svobodu našich národů, na čs.-polských hranicích, se zvedá monumentální památník. Stojí zde jako čestná stráž národního hřbitova hrdinů, jako věčná připomínka i výstraha, symbol vítězství pravdy a spravedlnosti a jako historický dokument o našem věčném přátelství se Sovětským svazem a bratrským Polskem.

Dukelský památník mluví k nám dnes a bude mluvit stále prostou a jasnou řečí. Zvláště k nám, přímým účastníkům vítězných osvobozovacích bojů na Dukle. U tohoto pomníku vděčnosti a lásky našeho lidu nejstatečnějším synům a dcerám jsme znovu plně ocenili velikost obětí, přinesených na oltář vlasti, štěstí svobody a krásu dnešního klidného, tvůrčího života, budování a upevňování míru, tak vytouženého a draze zaplaceného.

Před majestátem velikosti hrdinů zmizely naráz všechny malichernosti, jimiž si mnohdy ztrpčujeme a ztěžujeme radostný dnešek. Zůstalo jen nadšené vědomí, jak dalece se uskutečnilo a uskutečňuje to vše, zač i oni bojovali a kladli životy.

A jejich svalý odkaz, který nás zavazuje: střežit a upevňovat dobyté. V dukelském průsmyku jsme si znovu uvědomili, že naši draží mrtví nechť na nás jenom abychom jim stavěli pomníky, vzpomínali jejich zásluh a hodnotili význam díla, k

(Pokračování na str. 3.)

Pomník dukelských hrdinů a národní hřbitov v Dukelském průsmyku na čs.-polských hranicích.

Projev ministra národní obrany arm. gen. Svobody na Dukle 2. října 1949

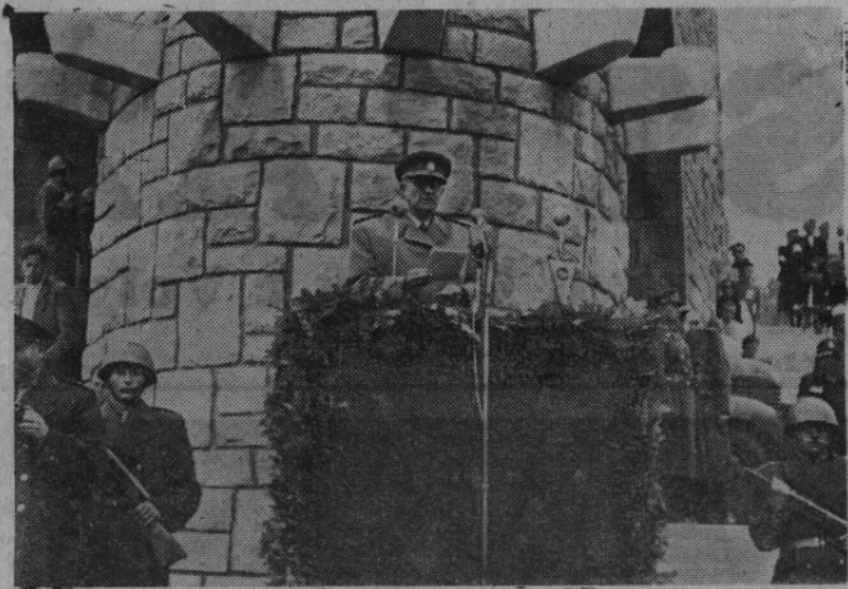
Stojíme v Dukelském průsmyku, kde před pěti lety sváděla slavná bratrská sovětská armáda společně s vojáky 1. čs. armádního sboru v SSSR urputný boj o první půl naší vlasti, o dosažení a překročení československých hranic, aby podle rozhodnutí vrchního sovětského velení a samotného generalissima Stalina urychleně pomohla bojujícímu Slovensku — Slovenskému národnímu povstání.

Provedením této památné operace pověřil velitel 1. ukrajinské fronty maršál SSSR Koněv 38. sovětskou armádu, již velel Hrdina Sovětského svazu gardový generál-plukovník Moskalenko, 1. čs. armádní sbor v SSSR, který byl podřízen 38. sovětské armádě, zesáhl tu jako celek do boje po prvé, zatím co část jeho vojáků, příslušníků tu 1. čs. samostatného praporu a později 1. čs. samostatné brigády v SSSR, se již předtím

proslavila v těžkých a vítězných bojích na cestě do vlasti, v bojích u Sokolova, Kyjeva, Bílé Cerekve a Žaškova. Tak po dlouhých letech odloučení od domova, po letech odříkání, nadlidské námahy a nejtvrdějších bojů s fašistickými okupanty se vojáci 1. čs. armádního sboru v SSSR probojovali do rodné vlasti a stanuli na půdě své domoviny.

(Ministr národní obrany vzpomněl pak historické účasti vol. Čechů v bitvě o Dukelský průsmyk a jejich obětí, které přinesli pro osvobození staré vlasti! Oficiální zpravodajství tuto zmínku nepřineslo. Že by za to nestály tisíce našich padlých bratří, otců, mužů i žen, kteří tvořili podstatnou část 1. čs. sboru v SSSR?)

Dílčí ofensiva sovětské armády na pomoc Slovenskému národnímu povstání byla zahájena již 8. září 1944 na sever od polského města Krosna a skončila vítězně 27. listopadu 1944

Projev ministra nár. obrany am. gen. Ludvíka Svobody u Dukelského památníku.

porážkou a zahnáním německých fašistických vojsk za údolí řeky Ondavy.

Dukla se stala branou naší svobody

Boje o Duklu byly z nejtěžších, jimiž prošla československá jednotka v Sovětském svazu na svém vítězném tažení od Skoleva až do Prahy. Němečtí fašisté si byli vědomi politického významu této operace a využívající horského, zalesněného terénu, příznivě členěného pro obránce, opevnili, zaminovali a zatarasili každou píď země a kladli zoufalý odpor. Avšak díky nadlidskému úsilí, bezpříkladné statečnosti a houževnatosti sovětských i československých vojáků, překročila sovětská armáda a spolu s ní i 1. čs. armádní sbor v SSSR dne 6. října 1944 československé hranice. Tyto těžké boje si vyžádaly přes 80.000 padlých, raněných a nezvěstných rudoarmějců. 1. čs. armádní sbor v SSSR ztratil přes 6500 svých příslušníků.

Avšak tyto oběti nebyly přineseny nadarmo. Dukla se stala branou naší svobody, počátkem dalších neméně slavných osvobozovacích bojů na rodné půdě. Hrdinně se zde bili potomci Husitů, aby pomstili Lidice a Ležáky a smyli potupu Mnichova. Zde u Dukly znovu ožila a zaskvěla se naše slavná bojová tradice, znovu byl postaven symbol hrdinství a sebeobětavosti, bojové zdatnosti a vysoké uvědomělé kázně nového československého vojáka.

Bez Sovětského svazu nebylo by porážky fašistického Německa

Poučen Duklou pochopil československý lid poznovu, jakého věrného, mocného a každé oběti schopného spojence má naše republika v Sovětském svazu. Bojová družba československých a sovětských vojáků na Dukle utužila bratrský svazek národů Sovětského svazu a československého lidu, který se stal pak pilířem budování nového státu. Vzá-

jemná pouta opravdového a věčného přátelství a společenství tu byla spečetěna společně prolitou krví. Bez sovětské armády nebylo by porážky a bezpodmínečné kapitulace fašistického Německa, nebylo by ani dukelského vítězství. Ji vděčíme za to, že naše vlast byla osvobozena od fašistických okupantů a že se po jejím boku mohli vojáci 1. čs. armádního sboru v SSSR probojovat do vlasti.

Vítězství u Dukly je velkým vojenským i politickým odčiněním přičin a podmínek Mnichova a nové zrády. Československý voják u Dukly nebojoval proto, aby obnovil předmnichovské kapitalistické Československo, v němž by se opět ujali moci třídní nepřátelé lidu, nová progradná hrstka domácí buržoasie a kapitalantů, která by naše národy zavlekla znovu do dřívějšího imperialistického područí a osnovala nový Mnichov. Vojáci 1. čs. armádního sboru v SSSR bojovali za lepší život v osvobozené vlasti, za lidově demokratickou republiku Československou, opřenou pevně a navždy o bratrský Sovětský svaz a právě v uskutečnění a vybojování tohoto politického cíle spatřovali odčinění hanebné kapitulace a zrády naší buržoasie za Mnichova.

Po boku SSSR přebudujeme svoji vlast ve šťastnou zemi socialismu

Jestliže jsme si již tehdy, v boji, přísahali, že se náš lid nesmí již nikdy stát hříčkou domácí a mezinárodní reakce, že nepřipustíme k moci ty, kdož zavinili Mnichov, pak dnes, po pěti letech, obnovujeme svoji přísahu právě na tomto místě, u hrobu dukelských hrdinů a u památníku dukelského bojovníka, který tu postavil vděčný náš lid. Zárukou toho, že se již Mnichov opakovat nemůže a nikdy v budoucnu nebude, je náš lidově demokratický stát, v jehož čele stojí neosvědčenější bojovník

proti Mnichovu a nenáviděnému fašismu, prezident republiky a vrchní velitel branné moci Klement Gottwald. Zárukou toho že se již Mnichov opakovat nemůže a nikdy v budoucnu nebude, jsou naše bratrské a spojenecké svazky s mohutným Sovětským svazem. Po boku Sovětského svazu přebudujeme naši vlast ve šťastnou zemi socialismu a po boku Sovětského svazu budeme svoji svobodu a samostatnost společně se spřátelenými zeměmi lidových demokracií z všech okolností hrdinně bránit — odváží-li se jí kdokoliv z tábora imperialismu v budoucnu ohrozit.

Náš lid nezapomene nikdy na to, že londýnská reakční klika našeho odboje se snažila zneužít Dukelské operace k vykrvácení a k odstranění 1. čs. armádního sboru v SSSR, neboť měla v úmyslu obnovit staré předmnichovské kapitalistické Československo, zavléci ho znovu do područí západních imperialistů. V domění, že řady 1. čs. armádního sboru v SSSR na Dukle vykrvácí, odírala jim posilu, zatím co v hlubokém zájmu se pokoušela postavit sobě oddané vojsko, o něž se chtěla opřít ve snahách o vojenskou protilidovou diktaturu v zájmu svých imperialistických chleboďárců. Jejich plány však byly brzy odhaleny a znemožněny.

Symbol bratrských pout tří slovanských států

Dukla zůstane navždy symbolem bratrských pout tří slovanských států a jejich národů — Sovětského svazu, lidově demokratického Polska a Československa.

Odhalujeme mohutný památník slavným dukelským hrdinům a otvíráme národní hřbitov nejdražším synům své vlasti. Ostatky jednoho z nich — neznámého bojovníka od Dukly — odesíláme v této chvíli jako věrný symbol bojů za nově lidově demokratické Československo k uložení na nejštěstnější místo v naší krásné Praze. Nechť tam, u hrobu neznámého dukelského bojovníka, vzdává československý lid pro vždy úctu těm, kdož bojem a svými životy vykupovali naši svobodu a samostatnost a kladli tak základy naší cesty k socialismu.

Vám, dukelští hrdinové, slibuji, že budeme jako oko v hlavě střežit a dále rozvíjet plody vašeho vítězství.

Věčná čest a sláva vám, dukelští hrdinové.

Čest a sláva sovětské armádě — naší osvoboditelce a jejímu nejvyššímu veliteli generalissimu Stalinovi.

Čest a sláva spojenecké polské armádě.

Čest a sláva naší lidově demokratické armádě a jejímu vrchnímu veliteli prezidentu republiky Klementu Gottwaldovi

Ostatky Neznámého bojovníka uloženy v Památníku osvobození

Uložení ostatků Neznámého bojovníka v mausoleu Památníku osvobození na vrchu Vítkově v Praze vyvrcholily v neděli 9. října oslavy 5. výročí vítězství na Dukle a překročení československých hranic hrdinou sovětskou armádou a vojáky

1. čs. armádního sboru v SSSR. Desetitisíce pražských občanů, kteří se zde shromáždili, přišli vzdát poslední poctu symbolu našeho boje za svobodu, vyslechnout projev presidenta republiky Klementa Gottwalda a manifestovat svou lásku k

našemu velikému osvoboditeli — Sovětskému svazu, záruce naší cesty k socialistické budoucnosti. Též v mnohých dalších městech se konaly velké manifestace, ukádky prsti z dukelského bojiště a slavnostní akademie.

Projev presidenta republiky

Zde, na památné hoře Vítkově, vrcholí dnes celostátní oslavy na počest 5. výročí jednoho z nejvýznamnějších dnů našich novodobých dějin. Ukládajíce do našeho národního Pantheonu - Památníku osvobození ostatky Neznámého bojovníka za svobodu, vzpomínáme hrdinné epopeje dukelské a všech těch známých i neznámých hrdinů sovětské i československé armády, kteří položili své životy, klestíce si cestu do naší krvácející vlasti a přinášejíce jí svobodu. Vzpomínáme slavného dne, kdy před pěti lety vstoupili bojovníci 38. sovětské armády a po jejich boku vojáci 1. čs. armádního sboru, na půdu naší vlasti.

Byl to slavný historický den, na který budeme po desetiletí, ba staletí vzpomínat. Toho dne vstoupil boj za konečné osvobození českého a slovenského národa do své závěrečné fáze. Krvavé boje ještě neskončily. Ještě tisíce a tisíce statečných synů bratrských národů Sovětského svazu i národů našeho státu položilo své životy na oltář naší svobody a nezávislosti, než poslední okupant byl vypuzen z naší země, než ze staroslavných Hradčan byl stržen hadr s hákovým znakem barbarství a než se československý pracující lid stal pánem svých osudů. Ale 6. říjen 1944 byl pro náš lid jasnou, již neuhasiitelnou září, která mu mocně zasvítla do tmy fašistického žaláře a ohlásila mu nejen blízkost se svítit, nýbrž i celou velkou a již navždy radostnější budoucnost.

Náš lid proto nikdy nezapomene na Duklu. Dukelská operace vstoupila do dějin našeho boje za svobodu nejen jako svědectví bezpříkladné statečnosti a hrdinství sovětských a československých vojáků. Okolnosti, za nichž k této operaci došlo, dodaly bojům o dukelské průsmyky význam mnohem dalekosáhlejší a památnější. Je všeobecně známo, že plány sovětského vrchního velení nezahrnovaly v sobě přechod dukelskými průsmyky, nýbrž že osvobození naší země zapadalo do rámce mnohem širší obchvatné operace. Když přesto došlo ke změně sovětského operačního plánu, bylo to v důsledku toho, že sovětské velení nepovažovalo za možné oslyšet vo-

lání o pomoc, které se ozývalo ze slovenských hor, kde bojovníci slovenského národního povstání s vypětím všech sil odráželi přesilu fašistických hord. Na přímý rozkaz generalissima Stalina obrátily se jícny sovětských děl ke karpatským hřebenům, aby nejkratší, i když nejobtížnější cestou přinesly slovenským povstaleckým bojovníkům pomoc. Byl to rozkaz geniálního vojévůdce — generalissima Stalina, jenž v květnu roku 1945 poslal lavinu sovětských tanků na pomoc našemu hlavnímu městu, aby mu přinesly záchranu.

Ano, tam na Dukle, jako později na pražských ulicích, dozrála v našem lidu historická zkušenost, která na věčné časy určila směr naší národní a státní politiky i směr naší budoucnosti. Je to historická zkušenost, že jen v socialistickém Sovětském svazu, v jeho statečném lidu, v jeho geniálním vůdci soudruhu Stalinovi máme jedinou reálnou záruku naší svobody, naší svrchovanosti, naší zajištěné národní a státní budoucnosti. Na Dukle se rodilo heslo, které pevně vešlo v cítění i vědomí našeho lidu: „Se Sovětským svazem na věčné časy! Se Sovětským svazem a již nikdy jinak!“

To je hlavní a nejvýznamnější odkaz památného 6. října 1944, který dnes slaví všichni československý pracující lid.

Po boku sovětských hrdinů probíjeli si cestu do trpící a krvácející vlasti i naši čeští a slovenští vojáci, příslušníci 1. čs. armádního sboru, z nichž tisíce obětovaly své životy pro svobodu a lepší příští své vlasti a svého lidu. Jejich přední zásluhu vidím v tom, že oni podali nezvratný důkaz bojového odhodlání našeho lidu, toho odhodlání, s nímž byl připraven — a opět po boku svých sovětských bratří — bránit svou zemi jež v osudových zářijových dnech roku 1938, kdy mu však byla pro radou západních imperialistů a zbabělostí i třídním sobectvím vládnoucích tříd doma předčasně vyražena zbraň z rukou. Sovětský svaz, jenž neměl nic společného s Mnichovem, který by sice nepřímou, ale v prvé řadě namířenou proti němu, vrátil nám svobodu, o kterou nás připravili

jiní. A po jeho boku a s jeho pomocí náš statečný lid prokázal, že za svou svobodu byl, jest a bude odhodlán bojovat, že byl, jest a bude vždy připraven oběti přinášet, jako před pěti lety tam na Dukle.

To je druhý, neméně vzácný odkaz a poučení, které našemu lidu zanechaly na věčné časy boje o Duklu.

Tento odkaz, který si dnes připomínáme, stal se součástí nové pokrokové ideologie našich národů i doktriny naší nové armády. Slibme si, že právě tento odkaz budeme jako oko v hlavě střežit a zvelebovat při výchově našeho lidové demokratického vojáka, při formování naší lidové demokratické armády, při upevňování našeho nového vlastenectví. Slibme si, že budeme nepřetržitě prohlubovat city vděčnosti, přátelství a sounáležitosti s našim osvoboditelem a ochráncem, záštitou naší svobody a socialistické budoucnosti — s bratrským Sovětským svazem. Slibme si, že pod vedením Sovětského svazu budeme upevňovat svornou spolupráci s ostatními lidově demokratickými státy, s nimiž stejnou nohou kráčíme k socialismu! Slibme si, že v duchu mezinárodní solidarity pracujících budeme upevňovat naše svazky s pracujícím lidem celého světa v boji proti imperialismu, za mír, demokracii a socialismus, v boji, jehož největší oporou je Sovětský svaz a jeho vůdce, náš největší přítel a učitel — soudruh Stalin.

Odkaz Dukly

(Pokračování se str. 1.)

jehož dovršení oni přispěli především. Znovu se v nás upevnilo přesvědčení, že nejkrásnějším pomníkem, který jim postavíme svou prací, bude šťastný život celého národa, svobodného, hrdého a sebevědomého, malého počtem, ale velikého jejich i našimi činy, silného spojeunctvím s nejlepšími přáteli, věrnými v dobách dobrých i zlých, v boji, ve vítězství i v budování.

A slíbili jsme, že jejich odkaz splníme.

Neznámý bojovník ukončil vítězně svou cestu

Projev min. nár. obrany arm. gen. L. Svobody při uložení ostatků Neznámého bojovníka do mauz. Památníku osvobození na hoře Vítkově

Pane presidente, vzácní hosté, drazí spoluobčané, vojáci!

Pět let nás dělí od oněch slavných dnů, kdy se na plodech obrovského heroického a vítězného zápasu sovětského lidu s fašistickými okupanty začal podílet náš lid. Hrdinný synové země Velké říjnové revoluce, průkopníci a tvůrci nové, šťastné a slavné epochy lidstva, epochy socialismu a komunismu, osvobodivše od třídních nepřátel vlastní zemi, probíjeli se za cenu nezměrných obětí k hranicím naší vlasti, aby vyhnali z naší země fašistického tyrana — aby nás osvobodili.

S pocity hrdosti připomíná si náš lid v těchto dnech, že právě po boku těchto sil míru, pokroku a socialismu probíjeli se do vlasti také vojáci 1. čs. armádního sboru v SSSR. Vítěznou cestu od Sokolova, přes Kyjev, Břlou Cerkev a Žažkov dovršili nejtvrdším bojem o první půl naší vlasti — bojem o Dukelský průsmyk. Zahrnutí péčí a láskou sovětského lidu bili se v lavině osvobozujících sovětských armád za svobodu své vlasti. Bojovali a umírali za šťastnější život pracujícího lidu doma, za to, aby se osvobozená vlast pevně a navždy přimkla k bratrské zemi osvoboditelů — k nejvěrnějšímu příteli a spojenci, k Sovětskému svazu.

Symbol našeho vítězného boje

Za tento vznešený cíl položil v bojích o Dukelský průsmyk život také tento věrný syn naší vlasti — Neznámý bojovník za svobodu — před jehož ostatky se dnes skláníme a který na rukou svobodného a vděčného lidu dokončuje právě v této chvíli svoji vítěznou cestu.

Ostatky Neznámého bojovníka ukládáme dnes slavnostně do Památníku osvobození jako nejsvětější symbol těžkého, avšak vítězně skončivšího boje našeho lidu za svobodu a samostatnost v druhé světové válce.

Neznámý bojovník za svobodu bude i příštím generacím připomínat, že náš lid, za Mnichova tak hanebně zrazený i odzbrojený, nesložil ruce v klín, nýbrž bojoval proti fašistickým uchvatitelům jak mohl, na domácí půdě i v zahraničí, se zbraní v ruce i jinak. Neznámý bojovník nám bude připomínat, že v boji za skutečnou svobodu a samostatnost naší vlasti obtovalo životy tisíce nejvěrnějších synů našeho lidu v pevné víře, že zvítězit je možno jediné po boku bratrského Sovětského svazu a že také jediné po jeho boku je možno zajistit vydebtou svobodu, rozkvět našich zemí a šťastnou budoucnost oběma našim národům.

Neznámý bojovník nám bude připomínat, že náš boj byl konečně korunován vítězstvím jedině proto, že se za nás postavil spojenec nejvěrnější — bratrský Sovětský svaz.

Hrob Neznámého bojovníka zdroj síly našeho lidu

Ostatky Neznámého bojovníka za svobodu ukládáme na místě tak historicky významném — na hoře Vítkově. Zde roku 1420 dobyli hrdinní husité, vedení revolučním vojevůdcem Janem Žižkou z Trocnova, tak slavného vítězství nad cizáckými vojsky Zikmundovými a domácími pány. V této historické spojitosti bude nám hrob Neznámého bojovníka připomínat, že se náš lid v druhé světové válce pozvedl proti nejzvrudnější mezinárodní reakci a domácím zrádcům právě tak hrdinně jako v nejslavnější epoše našich dějin slavní husité. Nechť právě zde čerpá náš lid sílu pro dovršení spravedlivého revolučního zápasu, který vede v nové epoše a za daleko příznivějších okolností, než tomu bylo v dávné minulosti.

Neznámý bojovník, jako symbol revolučního boje našeho lidu za svobodu a samostatnost, za vyšší společenský řád v osvobozené vlasti, za novou lidově demokratickou republiku Československou, jako symbol věrného a společnou krví posvěceného přátelství a spolenectví našeho lidu s lidem sovětským, nás zavazuje, abychom dobudovali a bude-li třeba hrdinně bránili a také ubránili dílo, za něž on a desetitisíce jiných položili životy. Zavazuje nás, abychom naši vlast přebudovali obětavou prací v šťastnou zemi socialismu a byli bdělí a ostražití vůči třídním nepřátelům našeho lidu doma i v zahraničí, zejména pak vůči podněcovatelům nové války v táboře imperialismu.

Dovršíme práci vítězství, za něž neznámý bojovník položil život

Vám, pane primátore a také vám, občané hlavního města Prahy, předávám do opatrování poklad lidu nejdražší, ostatky Neznámého bojovníka, jako symbol boje našeho lidu za svobodu a samostatnost, jako symbol bojové družby, věrného přátelství a spolenectví našich národů s národy bratrského Sovětského svazu, jako symbol vítězného boje všeho pokrokového lidstva nad dobovými silami imperialismu a fašismu za druhé světové války. Nechť lid tohoto města i této země rozvíjí usilovnou prací plody velkého vítězství, za něž tento Neznámý bojovník položil svůj život.

Věčná čest a sláva velkým synům našich národů, kteří bojem, krví a svými životy vykupovali šťastnou přítomnost a ještě šťastnější budoucnost nás všech.

Furgon s ostatky Neznámého bojovníka opouští Duklu

Dukla po pěti letech

Je časné jitro 2. října 1949 . . .

Dnes jako před lety. Sedé ráno dýchá chladným podzimním větrem a skrání rosou okolní hvozdy. Jen studené kapky deště, blátivá půda pod nohama, k smrti znavení vojáci a zuřivé burácení boje chybí. Ve vzduchu prosáklém mlhou vládne ticho. Věčně mlčenlivé vrchy, porostlé hustými lesy, zamlkle hledí na památná místa a jen vítr ve větvích donáší sem ozvěnu dalekých let, kdy tiché hvozdy karpatských hor odrážely steny raněných a naslouchaly posledním slovům, šeptaným ústy, jež víc už nepromluví. Všechno to v sobě ukrývají ty vrchy a po věčné časy připomínají budou, že zde, z těchto bojů a obětí vyrostlo osvobození naší vlasti.

Dnes tu všechno mlčí . . .

Silnicí od Prešova k polským hranicím projíždí vyzdobenými vesnicemi kolony aut a autobusů. Obyvatelé, kteří ze zboření si vystavěli nová obytná stavení, lemují cestu a očekávají průjezd vládní delegace.

Zatím na místě, kde před lety zuřily těžké boje, několik metrů od čs.-polských hranic, v Dukelském průsmyku, hromadí se příjízdní účastníci oslav; vdovy po padlých hrdinech, jež na jejich hroby přivezly věnce, matky, které po dlouhé době jdou navštívit hroby svých synů, staří vojáci, účastníci dukelských bojů, kteří živě poznávají místa, jimiž před lety procházeli, místa, v kterých padli jejich kamarádi, iimž se jdou poklonit, a tisíce dalších a dalších, kteří sem jdou za stejným cílem: vzdát čest památce drahých a statečných . . .

Bojiště v okruhu Dukelského průsmyku je tiché, jen občas prolétne ozvěna hlasu z amplionu.

Na jižním svahu od hranice, na úpatí našich hor stojí majestátně vysoká mohyla, za níž je prostřen národní hřbitov s otevřeným pohledem do krásného slovenského kraje. V průjezdu mohyly čeká furgon s ostatky Neznámého bojovníka. Před mohylo, lemovanou mládeží v našich krásných, malebných národních krojích, stojí vojáci čs. armády čestnou stráž. Vpředu na stožárech vlají československé, sovětské a polské vlajky jako symbol přátelství, zpečetěného krví právě v těchto místech.

Po desáté hodině přijíždí oficiální hosté, min. dr. Zd. Nejedlý, delegace sovětská a polská, zást. Sboru pověřených a Slovenskej národnej rady.

V 10.30 přijíždí oficiální část vládní delegace v čele s nám. předsedy vlády Viliamem Širokým, který zastupuje presidenta republiky, a s ministrem nár. obrany arm. gen. Ludvíkem Svobodou.

Po přehlídce čestné roty vládní zá-

stupci zaujmají místa a za zvuků Larga z Dvořákovy „Novosvětské“ byla slavnost zahájena. 980 holubů vzlétlo v té chvíli k obloze, aby světu oznámili, že vděčný národ nepomíná památky padlých a že je kdykoliv hotov stanout na obranu jejich odkazu.

*

Po projevu předsedy SNR Šmidkeho vystupuje na tribunu bělovlasý ministr nár. obrany arm. gen. Ludvík Svoboda, bývalý velitel 1. čs. armádního sboru v SSSR. Je rozechvén, ale hlasem pevným promlouvá. Hodnotí význam dukelských bojů v odstupu pěti let a živě líčí průběh této operace. Vzpomíná velké účasti v bojích a velkých obětích volyňských Čechů, vzpomíná památky padlých a končí slibem odhodlání, již nikdy nevydat vlast nepříteli.

Po jeho projevu zní hymny — československá, sovětská, polská, a duní rány z děl, jejichž ozvěna se nese karpatskými vrchy jako před pěti lety.

Furgon s ostatky Neznámého bojovníka se dává na cestu do srdce naší země, aby tam na slavném vrchu Vítkově pro věčné časy připomínal hrdinství potomků Žižkových.

V očích mnohých účastníků se lesknou slzy. Jako ve snu si každý živě představuje ty hrůzy, utrpení, námahu a nadlidské úsilí člověka, které vydal, než stanul na těchto místech. Kolik horoucí lásky k vlasti plálo v srdci, jehož tep byl zastaven právě ve chvíli blížícího se vítězství! Co nádrerných představ se skrývalo v očích, jež víc už neprohlednou! Tvá matka Jirko, Vašku, Štěpáne, Borko, Ivane, když tě křičem žehнала na prahu tvé rodné chalupy, měla jedno horoucí přání: sejít se s tebou a pak šťastně žít. A tys to věděl. Šel jsi, abys šťastný život vydobyl a neváhal jsi v tomto boji pro svůj cíl zemřít. Tys věděl, že tvá matka česká, věděl jsi ale, že pochopí i tvoji obět, bez které by nebylo svobodné vlasti a šťastného života!

Dojemná chvíle končí, vysněný obraz mizí a před očima stojí jasná skutečnost — Památník padlým, který vybudoval vděčný národ.

Poté se poklonil památce dukelských bojovníků jménem sovětské delegace a sov. armády generálmajor Sizov a za polskou delegaci a celý polský národ vzdal poctu mrtvým hrdinům gen. Wangrowski.

Z rukou ministra nár. obrany přijímají potom zástupci měst Prahy, Bratislavy, Brna, Ostravy, Tábora a Bánské Bystrice prsí z dukelského bojiště a v zastoupení presidenta republiky dekoruje min. Svoboda 42 účastníků dukel. operace vysokými vojenskými řády. V hlubokém tichu

byla přečtena jména desíti padlých účastníků dukelských bojů, významných vysokými řády in memoriam, mezi nimiž je i naše statečné děvče z Volyně — Anna Zichová.

Po proslovu předsedy sboru pověřenců dr. Husáka byly kladeny za zvuků Fučíkova „Requiem“ do pamětní síně dukelského Památníku věnce presidenta republiky, čs. vlády a oficiálních zástupců

Písni práce byla slavnost odhalení Památníku dukelským bojovníkům a otevření národního hřbitova ukončena.

*

Nekonečný řetěz lidí se táhne národním hřbitovem. Ti všichni s hlubokými dojmy prochází místy posvátnými a s vděčností sklání se před památkou našich padlých.

Srdce všech věrných Čechů po věčné časy sem lnouti budou, k svatyni nejdražší

Zde spí svůj věčný sen naši velcí hrdinové. Zde na předním místě odpočívá gen. Sázavský, por. Vít Nejedlý, ppor. Jifi Hroudá a sta známých i neznámých, kteří se obětovali pro nás.

Paprsky podzimního slunce proráží páry rozestlané mlhy a utkvívají na studených náhrobních kamelech, jež hlásají, že zde odpočívají hrdinové . . .

Jdeš cestičkami mezi hroby a ústa šeptají slova díky . . . Zrak těkavě dopadá na žulu a česť jména padlých: Krejčí, Gažur, Novák, Jurek, Olžák, Čapek, Fiala, Řehák a j. Tam u hrobu na okraji slyšíš tlumený nářek matky a otce Příšovských. Hromadný hrob neznámých bojovníků skrání slzy jiné matky, která věří, že mezi těmi je i její syn. Společně s kamarády spí věčný sen mladistvé Josef Dombrovský a ustarané ruce matčiny kladou na hrob kytici. — Zrak se ti mlží. Jdeš k dalšímu hrobu a společně se sourozenci či snad jen známými padlých bojovníků šeptáš tichou modlitbu. Cítíš v té chvíli, že těm všem jsme zavázáni . . .

Opuštíš pak dukelský hřbitov a v posledním pozdravu posíláš všem těm chlapcům přání sladkého snění. A v duši si znovu slibuješ, že nikdy nezradíš svatou věc, za níž padli, že jejich ideály budeš vždy a všude bez bázně vyznávat a že jejich památce zač'ováš čest!

*

Čas a odpadávající listí zakrývá památky dávných bojů. Avšak ani čas nesmaže z paměti slavné vítězství u Dukly a listí nezasype hroby padlých, neboť pro věčné časy sem bude přicházeti vděčný lid, aby vzdal poctu svým hrdinům — osvoboditelům.

Atomová zbraň

Atomová puma, která dopadla na Hirošimu a Nagasaki, neznělá jenom tato japonská města, ale poškodila také šotva zrozený mír po druhé světové válce. Atomová puma totiž vnikla některým lidem v Americe a Anglii myšlenku, že v ní mají zbraň, kterou nikdo jiný nezná a v dohledné době mít nebude, zbraň neobyčejně ničivou a drtící a že proto jim tato zbraň zaručuje dlouhou, ne-li trvalou vojenskou i politickou převahu nad státy jinými, zejména nad těmi, které jdou k socialismu. Už tehdy se vynořily úvahy, zda je možno zachovat tajemství atomové zbraně; střizliví lidé v USA se netajili tím, že jednou i jiné státy budou znáti tajemství atom. pumy ovšem tuto dobu odsunovali do daleka.

Kdo trochu zná dějiny objevů a vynálezů, ten ví, že velké objevy a vynálezy se neobjevují náhle a náhodně, ale že uzavírají delší či kratší vývoj připravený hospodářským vývojem a vědeckou prací předchozích let. Proto se velmi často stává, že týž vynález udělali lidé na různých místech světa a že proto došlo k sporům o to, kterému národu vlastně patří převršenství toho či onoho vynálezu. Také ten, kdo pozorněji sleduje vývoj atomistiky, pozná, že atomová puma nemohla být dlouho tajemstvím. Teoretické základy atomistiky jsou pevně jistě podloženy. Záleželo jenom na pili vědci a vydatnosti hmotných prostředků, které mají k dispozici, jak půjdou od známých základů svojí samostatnou a tvůrčí, těžkou, ale nakonec úspěšnou cestou. Ti, kteří se domnívali v Americe, že atomová puma jim zaručuje dlouhou zbraň kterou jiní nemají, podceňovali pili a tvůrčí schopnosti sovětské vědy. Jako v jiných oborech, tak ani zde nelenila.

President USA Truman oznámil, že podle jeho informací došlo v Sovětském svazu v uplynulých týdnech k atomovému výbuchu. Sovětské stanovisko klidné a stručně vyjádřilo prohlášení TASSu. Toto prohlášení nejprve ukazuje na mohutné konstrukční práce v různých oblastech SSSR, při nichž se používá nejmodernějších technických prostředků. Tyto trhací práce mohly vzbudit pozornost za hranicemi SSSR. Pokud jde o výrobu atomové energie, připomněl TASS, že sovětský ministr zahraničních věcí Molotov již na sklonku roku 1947 prohlásil, že tajemství atomové pumy již přestalo existovat. Toto prohlášení znamenalo, že Sovětský svaz má atomovou zbraň. Prohlášení TASSu podtrhuje, že sovětská vláda i když má k dispozici atomovou zbraň, setrvává a hodlá i nadále setrvávat na svém starém stanovisku bezpodmínečného zákazu používání atomových zbraní. Prohlášení TASSu se navíc kryje s mírovými návrhy Sovětského svazu, které zejména na zasedání Valného shromáždění OSN znovu opakovával ministr A. Vyšinskij, když mimo jiné žádal, bezpodmínečný zákaz atomových zbraní a vybudování dostatečně přísné mezinárodní kontroly užití těchto zbraní.

Mýlili se ti, kteří počítali, že atomová puma zachová nadvládu těm, kteří chtějí hájit starý svět. Je tu velká tvrdá skutečnost: Sovětský svaz má atomovou zbraň. A další skutečnost: Sovětský svaz usiluje o udržení mezinárodního míru a mezinárodní bezpečnosti. Bude nyní záležet na tom, aby touha nejbližších vrstev po celém světě po míru, klidu a budování krásného lidského života zvítězila všude a trvale.

Dny československo-sovětského přátelství

Ze všech krajů republiky přicházejí zprávy o úspěšné náborové akci Svazu čs.-sovětského přátelství. Tento masový nábor členů Svazu v závodech a na pracovištích jen zнова potvrdil, jak beznadějně ztroskotá každý, kdo by se domníval, že může zvíkat pevnost našeho spojení se Sovětským svazem, nebo že by mohl odloudit duši našeho národa bratrské lásce k Sovětskému svazu a slovanským národům.

Úspěšný průběh masového náboru členů do Svazu čs.-sovětského přátelství byl především důkazem lásky a oddanosti a spolu i vědomostí našeho lidu k Sovětskému svazu, jemuž věčíme nejen za své osvobození, ale děkujeme mu za všechno, co dnes máme, a děkujeme mu zvláště za všechno to, čeho jsme již s jeho pomocí dosáhli na mezinárodním poli při prosazování našich životních, národních a státních zájmů.

Vděčnost je paměť srdce, praví přísloví. V tomto duchu také probíhal nábor nových členů Svazu čs.-sovětského přátelství. Všichni cítíme, že naše spojení se Sovětským svazem, posvěcené společně prolitou krví v zápase o svobodu slovanských národů, dostalo v důsledku poválečného mezinárodního vývoje ještě výraznější charakter slovanského bratrství a je dnes jedním z pout, které svazují slovanské státy do jedné svorné fronty. Svým členstvím ve Svazu manifestujeme tak za nerozborné bratrství a spojení slovanských národů i řadíme se vedle Sovětského svazu jako země plánovitě hospodařící, plánovitě bu-

dování nového, socialistického způsobu života. Přitom si velmi dobře uvědomujeme, že bez tohoto spojení a mocné podpory Sovětského svazu nemohli bychom úspěšně provádět za podmínek znárodněného hospodářství výstavbu republiky na základech nového hospodářského a sociálního řádu, který zajistí našemu lidu lepší život a cestu k blahobytu. Nový příliv členů do Svazu čs.-sovětského přátelství, k němuž dochází právě v době jedenáctého výročí mnichovské zrády, je zároveň významnou odpovědí všem nepřátelům světového míru a válečným štváčím, proti nimž Sovětský svaz stojí v čele všech pokrokových a mírumilovných národů. Náš lid tak na všechny strany ukazuje, kde vidí svého přítele, spojence a bratra a kde je vira, že osud naší vlasti se již nikdy nemůže stát předmětem kapitalistického a imperialistického čachráství.

A se stejnou mohutnou odezvou budeme připravovat „Dny československo-sovětského přátelství“ u příležitosti 32. výročí Říjnové revoluce, 6. výročí spojenecké smlouvy s SSSR a v slavných dnech oslav 70. narozenin generalissima Stalina, které připadnou na prosinec letošního roku. Tyto dny budou věnovány dalšímu prohloubení našeho přátelství a spojení se Sovětským svazem a budou novou a dařko slyšitelnou odpovědí všem nepřátelům míru, Sovětského svazu a lidových demokracií. Ve znamení přátelství a spojení se Sovětským svazem budeme manifestovat svou víru v lepší budoucnost, a to s pevným přesvědčením, že v tomto znamení i zvítězíme.

Práce dává chléb i koláče

Usnesení vlády republiky o uvolnění chleba, pečiva, mouky a brambor k prvnímu říjnu letošního roku, bylo přijato mezi pracujícím lidem s radostným dostičiněním. Nikdo znás, komu leží na srdci pokojný vývoj v naší vlasti, která se krok za krokem dostává z těžkých poválečných poměrů, nemůže být na pochybnostech, že se to další velké vítězství, jehož náš pracující lid dosáhl již v prvním roce pětiletky.

Politické důsledky tohoto příznivého obratu v našem zásobování nejdůležitějšími potravinami jsou ještě zevnější. Je to především pádná a na všechny strany přesvědčující odpověď všem nepřátelům a zrádcům v zahraničí, kteří svou podkopnou práci zakládali právě na tvrzení, že naše lidově demokratické zřízení není a nebude schopné předstihnout a překonat metody a systém kapitalistického volného podnikání, které prý je zárukou úspěšného překonání následků války. Lze očekávat, že s této strany nyní rázem zmiznou všechny zlé pomluvy a lži, neboť ti, kteří je ze zahraničí rozšiřují v záměrném úsilí brzdit a rozvrátit hospodářskou stabilitaci naší republiky, sami, ve svém nejbližším okolí, vidí, kam již došel zločinný kapitalismus a jaké jsou jeho konce i v palčivých otázkách opatření chleba pracujícím lidu.

Neboť právě poté, co předseda vlády A. Zápotocký ohlásil v rozhlase usnesení naší vlády o uvolnění chleba, pečiva, mouky a brambor, britský ministr financí Cripps byl nucen v důsledku nezdařeného jednání v Americe britské veřejnosti oznámit, že v Anglii bude chléb zdražen o plyných třicet procent.

Z toho je zřejmé, že tak dlouho vychvalovaný Marshallův plán se nyní Velké Británii těžce zadírá do krve. Otročká finanční podřízenost Velké Britannie americkým monopolistům si již vynutila pronikavé snížení platební hodnoty anglické libry. Pro anglického dělníka je v tom velká hrozba. Jaká, tím se britský ministr financí ani netajil. Prohlásil, že je třeba pěnístí celé břímě současné kritické situace spravlivě na každého britského občana. Jestliže jsme sami dobře poznali, jak je třeba rozumět „spravedlivosti“ v kapitalistickém zřízení, dovedeme si představit, kdo v Anglii i nadále ponese hlavní tíhu tohoto opatření. Britský dělník teprve nyní pozná a pochopí, co mu přinesl Marshallův plán, v němž kapitalistické státy západu našly takové zalíbení.

Z tohoto příkladu nejlépe vidíme, jaký je rozdíl mezi lidovou demokracií, budující socialismus a kapitalismem, který se tělem i duší zapsal do služeb amerických monopolistů. Předseda vlády A. Zápotocký ve svém projevu v rozhlase mohl právem říci, že každý, kdo u nás poctivě pracuje, zvyšuje svou životní úroveň. Pravdivost jeho slov byla nyní znova potvrzena skutečností, jejíž platnost nemůže popřít ani vyslovený nepřítel lidové demokratického řádu. Již proto ne, že tam, kam se tito nepřátelé lidové demokratické republiky žádostivě dívají, životní úroveň pracujícího lidu den ode dne nezadržitelně klesá. Na frontě práce jsme znova dospelí k velkému vítězství, které potvrdilo pravdivost starého českého rčení, že práce dává chleba i koláče každému, kdo opravdově a poctivě pracuje.

Cesta solidarity s lidově demokratickými státy

Vláda Československé republiky učinila ve svém zasedání dne 4. října mimo jiné dvě významná rozhodnutí na poli našich zahraničních styků. Tato rozhodnutí byla bez odkladů našim ministerstvem zahraničních věcí provedena. Československo uznalo Čínskou lidovou republiku a rozhodlo se navázat diplomatické styky mezi Československem a lidovou republikou Čínskou. V důsledku tohoto přerušilo diplomatické styky s kumintskou vládou a odvolalo svého diplomatického zástupce z Kantonu. Dále se vláda usnesla, že se již necítí vázána smlouvou o přátelství, vzájemné pomoci a mírové spolupráci s Federativní republikou Jugoslavií, jakož i kulturní dohodou, která na tuto spojeneckou smlouvu navazuje. Současně schválila vláda znění noty, kterou toto usnesení bylo sděleno zástupci jugoslávské vlády a ve které se mimo jiné prohlašuje osoba nynějšího jugoslávského velvyslance p. Mariana Stilinoviče za nežádoucí a žádá se jeho odvolání z jeho funkce.

V těchto rozhodnutích československé vlády se projevuje zásadnost naší zahraniční politiky, která v úzkém spojeneckém svazku se Sovětským svazem se řídí politikou spolupráce a spojenectví s lidově demokratickými státy, směřujícími stejně jako naše republika k socialismu. Vypovězení spojenecké smlouvy a kulturní dohody s Jugoslavií ukončuje pouze po formální stránce vývoj, kterým se brala jugoslávská vláda za vedení Tita a jeho křiky a která stále otevřeněji vedla do tábora imperialismu a zakrytého a zákeřného nepřátelství proti lidově demokratickým státům a proti Sovětskému svazu. Všechny pokusy zastírání této skutečnosti ze strany jugoslávské vlády již delší dobu selhávaly a byly úplně přivedeny v r. ve odhalení při procesu, který byl nedávno v Budapešti proveden proti bývalému maďarskému ministru Rajkovi a jeho pomocníkům. V tomto procesu bylo nezvratně prokázáno, že

representanti jugoslávské vlády pracují ke zvratu lidově demokratických režimů v úzké spolupráci se špiónáží a rozvratnickou službou západních mocností. Nadto ještě nota československé vlády vládě jugoslávské vypočítává konkrétní případy, kdy diplomatictí zástupci jugoslávské vlády se účastnili špiónáže a podvratné činnosti proti naší vládě. Tak jugoslávská vláda nepřetržitým hrubým porušováním ducha i obsahu spojenecké smlouvy přivodila stav, kdy vypovězení této smlouvy s naší strany je pouze důsledkem daných skutečností.

Při provedení tohoto otevřeného rozchodu s Titovou vládou, která se naprosto odcizila duchu lidově demokratického budování socialistického státu, zachovává československá vláda i všichni československý lid své neochvějně bratrské city vůči národům Jugoslavií a jejich pracujícímu lidu. Neztotožňuje lid Jugoslavií s jeho vládou, naopak je přesvědčena, že po svržení Titova režimu najde zase cestu zpět do tábora míru a socialistického pokroku po boku Sovětského svazu a ostatních lidových demokracií.

Uznáním Čínské lidové republiky, která byla v těchto dnech vyhlášena vůdcem osvobozené Číny Mao Ce-tunem v Pekinu, kde byla také ustavena ústřední lidová vláda Číny, navazuje naše vláda styky s novým mocným společníkem, který se zrodil z revoluční osvobozené vůle čínského lidu. Ustavením lidové vlády Číny je posílen tábor míru a pokroku k socialismu v takovém rozsahu, že bude v blízké budoucnosti hluboko zasahovat do poměru sil ve světové politice. Tábor lidově demokratických států je posílen státem se stamiliony obyvatel, vládnoucím ohromným na průmyslové suroviny bohatým územím. Navázání diplomatických styků s lidovou republikou Čínskou projevujeme znovu příchyllost k velkým společným idejím, které spojují všechny lidově demokratické země.

Budovatelské dílo Československého Červeného kříže

Všechny velké úkoly ČSČK vyplývají z jeho poslání a budovatelského charakteru. Bojuje za mír a usiluje o to, aby byla zvýšena zdravotní úroveň nejnižších vrstev našeho národa a zasahuje všude tam, kde je zapotřebí rychlé a účinné pomoci jak po stránce zdravotní tak i sociální. Zúčastňuje se budovatelské práce a napomáhá sociálnímu a hospodářskému pokroku naší lidově demokratické republiky. Kromě této velkorysé péče vyvíjí i činnost individuální. Pomáhá zejména v různých sociálně odvodněných případech a umožňuje tělesně vadným zapojit se do pracovního procesu.

ČSČK zahajuje právě v těchto dnech veřejnou sbírku, jejíž výnos bude věnován především těmto sociálním akcím. Aby čtenář mohl posoudit, jak bohatá a významná je činnost ČSČK, uvádíme, že v minulém roce vydal na sociální a zdravotní péči téměř 199.000.000 Kčs. Jen na doplňkovou sociální péči o osoby a rodiny vydal 82.608.613 Kčs; pomocné akce, ošetrovatelské a zdravotní služby v rodinách, péče o dorost, školy, ústavy, atd. si vyžádaly částky 92.684.000 Kčs; péče o tuberkulózní 6.000.000 Kčs. Připočteme-li ještě vydané na ústavní zdravotní péči o děti a dospělě, nárazové výpomoci při živelních pohromách, dotace spolkům s činností sociálně zdravotní, atd. dospějeme k částce větší než 200 mil. Kčs.

Z tohoto stručného výpočtu je zřejmo, že Československému Červenému kříži je nezbytně třeba větších finančních zdrojů než má k dispozici. Proto právě zahájená veřejná sbírka ČSČK má mu zajistit takové finanční možnosti, aby mohl své sociální dílo nejen co nejlépe splnit, ale ještě svou působnost rozšířit. Proto každý příspěvek podle svých možností na sbírku ČSČK, neboť svůj dar nedává ČSČK — ale národu!

Plánované hospodářství nese ovoce

Z projevu ministra Krajčira a ministryně ing. Jankovcové se naše veřejnost k 1. říjnu dověděla, že nezůstává při uvolnění chleba a moučkových výrobků, o kterých již před dvěma týdny promluvil předseda vlády Antonín Zápotocký, nýbrž že dochází k opatřením zlepšujícím naši vyživovací situaci v tak rozsáhlé míře, že je možno mluvit o rozhodujícím kroku, který nás vyvádí z éry řízeného válečného hospodářství, jež u nás zavedli nacisté před deseti lety. Tímto krokem vláda splňuje směrnicí presidenta Gottwalda, který prohlásil na sjezdu KSČ: „Naši politiku napříště bude podle možnosti další a další zboží uvolňovat a ceny na volném trhu snižovat.“

Od 1. října t. r. vstupuje v platnost celá řada opatření, která jednak rozšiřují okruh zboží, které již nepodléhá listkovému systému nebo rozšiřují množství do sud obhospodařovaného zboží, které se u nás již po řadu let nevyrábělo anebo k nám nedováželo, rozšiřují velmi podstatně prodejní sílu a zdokonalují i jinak služby zákazníkům. To vše se děje za současně velmi pronikavého snížení cen na volném trhu. Pro konsumenty znamená snížení cen vyhlášené s platností od 1. října celkovou úsporu do konce roku asi tři miliardy Kčs, takže spolu s dřívějším snížením cen na volném

trhu, které přinášelo úsporu 14 miliard Kčs, dochází k celkovému zlevnění asi o 17 miliard Kčs, což je již velmi citlivým zlepšením pro naše spotřebitele.

Je samozřejmé, že k tomuto kroku se naše vláda odhodlala po bedlivých úvahách a po svědomitých propočtech a že k němu přistoupila s naprostou jistotou, že bude možno zvýšenou poptávku po zboží také skutečně krýt. Samozřejmě k tomuto rozhodnutí přispěl také příznivý výsledek letošních žní a dobrý průběh výkupu obilí i zlepšující se situace v živočišné výrobě. Tyto úspěchy vedly i k dalšímu rozhodnutí, to jest k uvolnění domácích porážek vepřového dobytka s platností od 1. ledna, které přináší velké výhody drobným zemědělcům i ostatním chovatelům a budou zároveň novým podnikem k zvýšenému zástavu prasat.

Avšak výsledky našeho zemědělství samy o sobě by nemohly dovolit tak velkorysé zlepšení vyživovací situace, neboť se uvolňují i potraviny, ve kterých nejsme a ani nemůžeme být soběstační a i takové, které u nás nevyrábíme. Jestliže tedy jsme mli učinit tento významný krok k normalizaci na trhu potravin, pak je to důsledek celkového zlepšení naší hospodářské situace, je to ovoce zvýšené výrobnosti a ne v poslední řadě také úspěšného plnění vývozního plánu. Zvláště

názorná je tato situace v oboru jedlých tuků, které byly do nedávna velmi citlivým místem našeho zásobování a které ostatně jsou už tradičně úzkým místem v celém světovém hospodářství. To, že nyní se nejen zachová plně dávka margarínu na listky, ale že mimo to lze margarín koupit v libovolném množství na volném trhu, to je nejen výsledkem velmi dobré sklízňe řepky, a jiných olejnin, kde se už letos velmi výrazně uplatnily naše státní statky, ale je to i důsledkem správné politiky našeho zahraničního obchodu, který se dovedl velkou měrou přeorientovat také v této dovozní poloze na Sovětský svaz a na země lidové demokracie. A jestliže jsou fondy masa, másla, tuků a obilí podstatnou měrou dotovány zvýšenými dovozy, pak to zase je možné jen na základě zvýšených dotávek našeho průmyslu do zahraničí, kde jsme si dovedli svou kvalitou a i cenově uhlají vzestupnou linii přesto; že světový obchod je již dnes ve stínu krise kapitalistických zemí a jeví tendence k stálému smršťování. Proto zlepšená vyživovací situace u nás není náhodným výsledkem příznivých okolností, ale je to dobře uzrálý plod našeho plánovaného hospodářství.

Věci, které zahazujeme

Věci, které zahazujeme, považujeme už za tak bezcenné, že s nimi nelze nic jiného udělat, než se jich zbavit. Takových věcí je mnoho. A přece tyto věci, „hodné zahození“, nejsou zrovna zahození hodny. O tom nás přesvědčuje n. p. Sběrné suroviny, který nejen nastoupil po vetešnicích, tak dobře známých na venkově i v městech, ale který dokonce vymýšlí množství dalších a dalších odpadkových surovin, z nichž dělá — tvrdě valuty.

Tento národní podnik není spokojen s tím, že lidé spousty zbytečnosti prostě odhazují. Říká — a dokazuje! — že tyto odhozené předměty mají velikou národohospodářskou cenu a že tato cena se v nejkratší době projeví jako kladná hodnota celého našeho života.

Řekne se: starý papír. Co s ním? Do kamen... Ale n. p. Sběrné suroviny říká: Nikoliv do kamen, ale do sběru, protože kdyby se školní děti naplno zapojily (a dnes už vlastně zapojeny jsou) do sběru starého papíru, postačilo by to, aby tak ohromný podnik, jako je OKG, byl na celý rok zásoben lepenkovými krabicemi. Baviněné a konopné odpady jsou nejzákladnější surovinou, potřebnou při výrobě nejcennějších druhů papíru — a papír, právě kvalitní, jest jedním z našich nejlepších platidel v zahraničním obchodě.

Peří! Co je s tím trápení! Na př. takové krutí peří. Není k ničemu, ani do polštářů a peřin se nehodí — budoucí hospodyňky. Na to odpovídá n. p. Sběrné suroviny: Mýlíte se. To nejhorší peří — krutí — je vzácný materiál, který vyvážíme jmenovitě do dolarové oblasti! Sbírejte proto i to krutí peří!

N. p. Tonak vyrábí klobouky — jak víme. Tento náš podnik má na světě jediného konkurenta — továrny Borsaglio v Itálii, a ještě podniky anglické. Znamená to, že naše výroba klobouků má otevřený celý svět. A tato výroba nutně potřebuje kožky drobného domácího zvířectva — králíka a zajíce. Nezahazujte proto králíčí kožky — je to velká škoda! Za každou u nás zahozenou kožku musíme dovážet za drahé valuty kožky z Holandska a Belgie. A kožky z pěkných bílých králíků? Na ty čeká náš rukavičkářský průmysl. Čekají však na ně i naši kožešníci.

Naši truhláři by se zlobili, kdyby se dozvěděli, že na př. koňská kopyta odhazujete do hnoje. Zlobili by se proto, že nutně potřebují kliš — a který odbor lidské činnosti kliš nepotřebuje vedle truhlářů? — a kliš se vyrábí právě z koňských kopyt a ze zbytků zvířecích kostí. Galantní průmysl by se hněval, kdybyste jen tak odhazovali dobytí rohy. Z čeho by vyráběl?

Možná, že se zasmějete. Ale jen na okamžik. Naši fotografové, amatéři i profesionálové, náš průmysl filmový — to vše spotřebuje denně celé hektolitry hejružnějších vývojek a fixačních lázní. Dříve se použité vývojkы vylévaly. Dneska se sbírají.

A tak bychom mohli pokračovat do nekonečna: vše, co odhazujeme jako nepotřebné, nakonec se ukáže být velmi potřebným. Na nás jest, abychom také toto poznání uváděli v praxi tím, že budeme odpady odevzdávat tam, kam patří: na organizovaný sběr odpadkových surovin.

Zákonné zajištění náboženské svobody

Zákonné zabezpečení církví a náboženských společností státem a zřízení státního úřadu pro věci církevní přináší zajištění a spokojený život pro tisíce duchovních v naší zemi a zároveň uzavírá prohranou kampaň mezinárodní reakce, která skládala své naděje do negativního postoje vysoké hierarchie k otázkám lidové demokratického režimu. Osnovy zákonů, které byly předloženy Národnímu shromáždění ke schválení, především od základů mění postavení duchovních ve společnosti, odstraňují zastaralé feudální zřízení a zbavují nižší duchovní existenci obav a nejistoty.

Podle těchto zákonných ustanovení budou u nás cirkve zrovnoprávněny. Duchovní budou dostávat základní plat, k němuž jim stát bude poskytovat také hodnostní a výkonnostní přídavek. Toto opatření bude mít pro mnohé duchovní dalekosáhlý význam. Především i v církevním životě zmizí doba kněžských proletářů a kněží, takto existenčně zajištění, budou se moci klidně věnovat své práci. To jinak také znamená, že přesto, že státní poplatky se ruší, příjem kněze nebude závislý na výkonnosti a bohatství fary, příjmu atocných farníků a pod., ale jen na počtu služebních let a poctivé práci.

Povinnosti duchovních zůstává vyučovat náboženství ve školách. Zákon však ustanovuje, že každý duchovní potřebuje k své činnosti souhlas státní správy a musí složit slib věrnosti republice. Až dosud roztržitá duchovní agenda se sou-

střeďuje, aby se podle ústavy zabezpečily podmínky náboženské svobody.

Definitivně tak mizí všechny živé pověsti o ohrožování náboženství, které sledovaly takové politické cíle, jež měly dokazovat nespokojenost věřících s lidově demokratickým řádem. Dnes se jasně vidí, že zásluhou vládních i duchovních činitelů není u nás stavěn proti sobě světo- v ý názor vědeckého socialismu a křesťanský světo- v ý názor. Odstraňujeme kulturní boj a v budovatelském úsilí sjednocujeme k pracovnímu nadšení ty, kteří vyznávají křesťanství i ateisty.

Je to další rozhodné vítězství lidově demokratického řádu, který i v úseku církevního života odstraní hmotnou bídu a vykořisťování člověka člověkem. Byla to teprve lidová demokracie jako první režim v dějinách naší země, která uskutečnila toto velké sociálně politické dílo navzdory Vatikánu a jemu příslušující vysoké hierarchie, která těžila z bíd, bezmocnosti a závislosti kněží na její libovůli. Právě zloba, která je se strany mezinárodní reakce a vysoké hierarchie projevovala nad zákonným zajištěním náboženské svobody u nás ukazuje, že reakce byla postižena právě na nečtivějším místě svého vlivu a své moci. Ale lidově demokratický řád nedbá této zloby a nepřátelství. Zákon umožní pozitivní duchovním, aby šli pevně s lidem, k němuž patří, a tak se nám podařilo upevnit svazky přátelství přímého duchovenstva s lidovou demokracií, která je prostředkem k utužení jednoty všeho našeho lidu.

Tisk v rukou pracujícího lidu

Osвобоzením pracujícího lidu z područí kapitalismu došlo i k osvobození tisku, této výsostné instituce, kterou kapitalistický řád sverchovaně ovládal a zneužíval všude tam, kde bylo třeba podpirat starý a dávno odbytý společenský systém proti revoluční vlně proletariátu. Máme ještě v dobré paměti, co všechno podnikal tisk v kapitalistických rukou a jak proti němu bylo těžké bojovat, jestliže i sama státní správa buržoasního státu stála na jeho straně a svým třídním zákonodárstvím jej chránila.

Liberalistický a kapitalistický řád rád se holedbal tím, že tisku dovoluje naprostou svobodu a že tisk je mluvčím veřejnosti. Skutečnost však byla právě opačná. Svoboda tisku ve skutečnosti nikdy neexistovala, protože pojem svobody tisku v kapitalistickém řádu byl rozlišován podle toho, kdo noviny vlastnil a vydával. Nejlépe jsme mohli vidět tuto „svobodu tisku“ na vybilých stránkách komunistického tisku v první republice. Dělnický tisk byl kapitalistickým režimem zle stíhán za každé svobodnější slovo a redaktoři dělnických listů nevyházeli z kriminálu. Stará čísla komunistických listů dodnes jsou nejlepším svědectvím o tom, jak buržoasie dovedla respektovat onu bájnou svobodu tisku a co všechno podnikala, aby pracující lid byl udržován v zaostalosti a v závislosti na svých vykořisťovatelích.

Náš vítězný únor v roce 1948 z těchto skutečností vyvodil pronikavé důsled-

ky. Vládnoucí třídou ve státě se stala dělnická třída měst a venkova pod vedením Komunistické strany a její vliv se také rázem projevil na stránkách našeho tisku. Všechny náš tisk dostal nové určení: sloužit plně a výhradně potřebám, zájmům a cílům pracujícího lidu. Výsostným posláním našeho tisku nyní je informovat, organizovat, uvědomovat, vychovávat a vésti. Naše noviny se tak zbavily zátěže z dob kapitalistického režimu a vymýřily ze svých stran všechnu touhu po sensacích, po vzájemné konkurenci, spolu s frázovitostí a nudností. Náš tisk se stal vůdcem, burcovatelem, organizátorem a hlavně uvědomovatelem nejširších vrstev pracujícího lidu, a naši novináři, pamětliví slov presidenta republiky Klementa Gottwalda, stávají se nositeli nového ducha a obsahu našich novin.

A konečně novinářská svoboda, jak ji dnes vidíme a hodnotíme, především předpokládá, že novinář musí být přesvědčen o tom, co píše a o čem chce své čtenáře přesvědčit. A jen takový novinář, který píše podle svého přesvědčení, je svobodný, a jen takový může být plným činitelem při budování socialismu. Naše svoboda tisku znamená oddanou službu národa, hájení práv a zájmů pracujícího lidu, pomoc při budování naší lepší, socialistické budoucnosti a nesmiřitelný boj o mir a boj proti všem tajným i zjevným nepřátelům státu, necht se objeví kdekoli.

Zprávy svazu

Odklad splátek za přidělené zemědělské usedlosti

Svaz Čechů z Volyně projednal s Národním pozemkovým fondem odklad splátek za přidělené zemědělské usedlosti vol. Čechům v r. 1949. V první řadě budou vyřizovány žádosti řádných členů Svazu.

Upozornění pro zemědělce a živnostníky — reemigranty z Volyně — města Žatce

Zemědělce a živnostníky - volyňské Čechy osídlené v Žatci upozorňujeme, aby se přihlásili do konce tohoto týdne v okresní kanceláři býv. soukromých pojišťoven (budova

býv. Legiobanky, Stalinova tř.), kde budou s nimi vyplněny přihlášky o vrácení pojišťovacích premií (krupobitní, požární a proti pádu dobytka) zaplacených v r. 1946 a 1947. Pojistky vezměte s sebou!

Osvětové školy v Žatci zahájily vyučování a zvou všechny zájemce, zvláště z řad vol. krajanů, k návštěvě kursů. Svaz Čechů z Volyně doporučuje vol. krajanům především kurs češtiny a účetnictví.

Podrobné informace podá a přihlášky přijímá Okresní rada osvětová v Žatci, nám. J. Žižky č. 24, Kult. dům, tel. č. 521.

Pomozte dobudovat rekreační středisko v Měděnci

ONV - referát práce a sociální péče v Žatci organizuje brigády, které by pomohly dobudovat vzorné okresní rekreační středisko v Měděnci v Krušných horách. Vítáni jsou především zedníci, truhláři, betonáři a pomocné síly. Podmínky: stravování, ubytování a plná mzda. Kdo by se zúčastnil brigády zdarma, získá nárok na pozdější pobyt zdarma ve středisku na takovou dobu, jak dlouho bude pracovat. Každý jiný účastník brigády má nárok na pozdější pobyt ve středisku za 350.— Kčs týdně.

Zájemci, hlase se přímo u ONV — referát práce nebo ve Svazu Čechů z Volyně u kr. Pavlíka.

Odjezd brigády v sobotu 22. října t. r. o 15. hodině od okr. úřadu práce v Žatci.

Důležité upozornění pro krajaný - zemědělce

Svaz Čechů z Volyně požádal Národní pozemkový fond v Praze, aby reemigranti z Volyně, kteří zanechali v SSSR majetky a mají je oceněné čs.-sovětskou přesídlovací komisí, nemuseli platit za přidělené v ČSR usedlosti letošní splátku.

Za tím účelem je třeba předložit NPF seznam reemigrantů z Volyně, kteří mají v ČSR zem. usedlosti, s

těmito údaji:

Příjmení a jméno, jak velkou usedlost má v ČSR a kde (adresa), na jakou částku byla NPF oceněna, jak velkou usedlost měl v SSSR a kde, jak byla čs.-sov. komisí oceněna.

Každý reemigrant, který má zájem na tom, aby byl pojat do shora uvedeného seznamu, musí nám tyto údaje zaslat do konce října t. r.

Odběratelé Věrné stráže necht' vyplní (čitelně) otištěné v tomto čísle přihlášky a zašlou je na adresu: Svaz Čechů z Volyně, Žatec.

Doporučujeme, aby v obcích, kde je více našich krajanů, pořídil někdo hromadný seznam.

Žádáme, abyste na tuto výzvu upozornil i ty, kteří Věrnou stráž neodebírají.

(Oddělit.)

PŘIHLÁŠKA

k hromadné žádosti Svazu Čechů z Volyně Národnímu pozemkovému fondu v Praze o odklad splátek v r. 1949 za přidělené zem. usedlosti vol. Čechům,

1. Jméno a příjmení .....
2. Bydliště v ČSR (obec, čp., pošta, okres) .....
3. Výměra přidělené zem. usedlosti .....
4. Odhadní cena .....
5. Dřívější bydliště na Volyni .....
6. Výměra usedlosti zanechané na Volyni .....
7. Odhadní cena v rublech .....
8. Proč žádá o odklad splátky? .....
9. Kolik již zaplatil za přidělenou zem. usedlost? .....
10. Poznámky: (číslo člen. legit. SČzV) .....

Redaktor Věrné stráže a předseda Svazu Čechů z Volyně Jaroslav Chudoba slaví dnes, 21. října t. r. své 30. narozeniny.

Při této příležitosti přejeme mu do dalšího života hodně síly, zdraví a dobré mysli.

Zaměstnanci SČzV

a redakce a administrace Věrné stráže.

Poděkování do Pardubic

Na pozvání místní jednoty SBS Svaz Čechů z Volyně uspořádal v Pardubicích několik vystoupení lidového pěveckého a tanečního souboru vol. Čechů ze Žatce ve dnech 3—5. října t. r. v rámci oslav 5. výročí vítězných bojů o Duklu. Všechna vystoupení byla vzorně organizována, měla úspěch a splnila svůj účel.

Svaz Čechů z Volyně považuje za svou milou povinnost poděkovati touto cestou bratrské jednotě SBS v Pardubicích za upřímný zájem, srdečné přijetí a krásné pohostinství, jehož se dostalo našemu souboru. Zvláštní dík patří především bratřím: Kaplanovi, Jičínskému, Horákovi, Krátkému, Schvarzovi, Hochmanovi, Hečovi a Vinařovi, kteří tento zájezd organizovali a jeho účastníkům — členům našeho souboru — připravili mnoho radostných chvil a nezapomenutelných dojmů.

Poděkování. Svaz Čechů z Volyně děkuje touto cestou všem členům souboru, kteří se zúčastnili akademii v Žatci pořádaných v rámci oslav 5. výročí vítězných bojů o Duklu a zájezdu do Prešova a Pardubice ve dnech 1.—5. října t. r. Zvláštní dík patří prof. Berezovskému, který během krátké doby připravil bohatý zpěvní pořad a nehledě na překážky a potíže, zúčastnil se osobně všech vystoupení.

Poděkování. Bratři Pěničkové ze Sedčic čp. 14 věnovali na účely Svazu Čechů z Volyně 1000 Kčs. — ÚV SČzV vyslovuje jim touto cestou srdečný dík.

Poděkování. Bořivoj Kadavý, rolník v Třeskonicích čp. 30, okr. Zatec, srdečně děkuje brigádě SČzV za očesání chmelnice.

Malý oznamovatel

Prodám neb pronajme se id. pol. mlýna s hosp. budovami, živým a mrtvým invent. a sklizni. Adresa: Krejčov mlýn, Ústí 56 u St. Páky. Zastávka žel. dráhy Ústí u St. Páky. Do adm. t. 1.

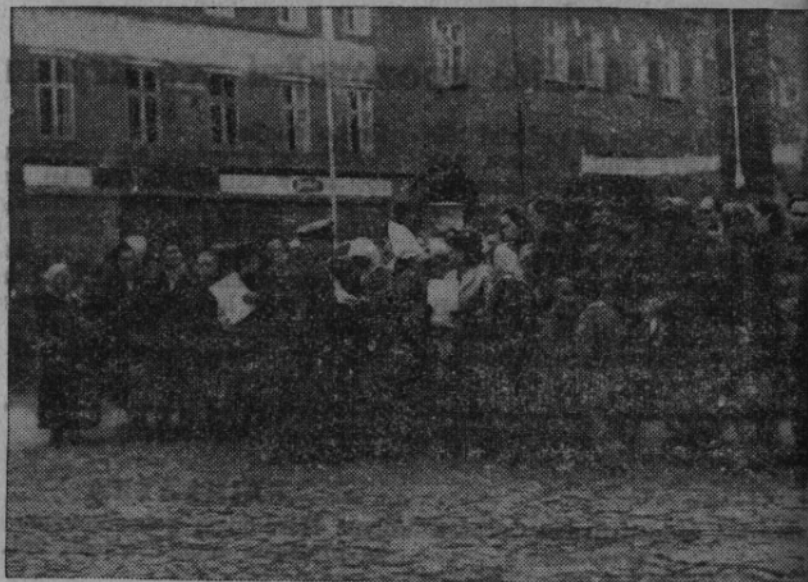
Prodám osobní auto zn. Skoda-Popular, v dobrém stavu, Cena 90.000 Kčs. Do adm. t. 1.

Prodám zemědělskou usedlost s veškerým zařízením — živý i mrtvý inventář — ve výměře 11 1/2 ha orné půdy. Veškeré podzimní práce jsou udělány. Josef Kaufman, Činov 17, p. Žaboklky.

Krajanka Věra Prýmková zasílá našim prostřednictvím všem známým pozdrav z rekreace u Černého moře z bratrského Bulharska, kam byla poslána závodem, v němž vzorně pracuje.

Hlídkka volyňských záložníků

Skupina vol. žen - vdov po padlých příslušnících čs. zahr. arm. ze SSSR, jimž byly odevzdány pamětní listy na oslavě 9. října t. r. v Žatci.

Dukelské oslavy v Žatci

Svaz bojovníků za svobodu uspořádal v Žatci v sobotu a v neděli 8. a 9. října krajské oslavy 5. výročí bojů o Duklu. Oslavy byly zahájeny akademií v městském divadle. Slavnostní projevy učinili zástupce KV SBS Ant. Váca a přímý účastník bojů u Dukly předseda SČzV red. Chudoba, Akademie měla slavnostní ráz a vysokou úroveň. Učinkovalo komorní trio, hudební kolektiv mladých pionýrů ze Žatce a pěvecký soubor vol. Čechů ze Žatce.

V neděli byly oslavy zahájeny slavnostním přejmenováním kasáren v Žatci na kasárny poručíka Jasioka, hrdiny od Dukly. Pořad vzpomínko-

vých oslav pokračoval pák na náměstí, kde promluvil předseda KV SBS br. Heš, za ústí. výbor SBS posl. Vodička a jménem ministra národní obrany plk. Boris. Potom následovalo slavnostní předání revoluční medaile „Silou Žižkovou“ zasloužilým osobám. Vdovám a pozůstalým po padlých hrdinech od Dukly byly odevzdány pamětní listy. Dopolední slavnost byla ukončena přehlídkou uniformovaných formací a položením věnců na hroby Rudoarmějců a obětí pochodu smrti, pohřbených na žateckém hřbitově.

Opoledne byl bohatý sportovní pořad na žateckém stadionu.

Upozornění invalidům 1. čs. arm. sboru z SSSR

Svaz Čechů z Volyně požádal před časem ministerstvo práce a soc. péče, aby invalidé 1. čs. arm. sboru z SSSR ze řad volyňských Čechů dostávali invalidní důchod ode dne propuštění z činné vojenské služby a nikoliv, jako dosud, na zákl. ustanovení § 4, odst. 1 zák. 164-46 Sb. — ode dne nabytí čs. státního občanství. (Stávalo se mnohdy, že volyňský Čech, býv. příslušník čs. zahraniční armády v SSSR demobilisoval v r. 1945, ale poněvadž čs. občanství bylo mu uděleno někdy až v r. 1948, invalidní důchod dostával od toho času.)

Ministerstvo práce a soc. péče uznalo důvody námi uvedené, které s hlediska mravního svědčí pro to, aby invalidní důchod byly přiznávány i za dobu před nabytím státního občanství. MPSP jest ochotno všechny případy tohoto druhu projednat dodatečně podle ustanovení § 5 cit. zákona. („MPSP může v dohodě s ministerstvem financí povolit v případech zvláštního zřetele hodných započtení a výhody podle tohoto zákona též osobám, které jsou cizími občany, zejména bylo-li poškození, smrt, zajetí nebo nezvěstnost... způsobeno výkonem vojenské služby v československé armádě.“)

Zadáme proto reemigranty z Volyně — invalidy 1. čs. sboru v SSSR — aby přezkoušeli data propuštění z čs. armády s daty přiznání invalidního důchodu a má-li shora uvedený případ u nich místo, aby to hlásili Svazu Čechů z Volyně v žatci osobně anebo dopisem, který musí obsahovat tyto údaje: voj. hodn., jméno a příjmení, data narození, nynější bydliště, kdy nastoupil činnou voj. službu u 1. čs. sboru v SSSR, kdy se stal invalidou (kdy byl zraněn, v důsledku čehož se stal invalidou), kdy získal čs. státní občanství, od kdy pobírá invalidní důchod a číslo výměru státního úřadu pro vál. poškozenec, jímž mu byl tento důchod přiznán.

Upozornění bývalým příslušníkům čs. zahraniční armády v SSSR

Svazu Čechů z Volyně je známo, že mezi našimi členy je řada bývalých příslušníků čs. zahraniční armády (žen i mužů), kteří se vyznamenali v bojích, byli několikrát raněni a že jejich bojové zásluhy netyly náležitě zhodnoceny v důsledku toho, že byli po zranění odšunuti do hlubokého týlu na léčení, které trvalo mnohdy velmi dlouho.

Chceme být těmto osobám a jim podobným nápomocni a chceme je navrhnout k vyznamenání.

Proto se obracíme na naši čtenářskou veřejnost, aby nám do konce října t. r. hlásila podobné případy. Zadáme také přímo takto postižené, aby se přihlásili sami.

V dopisech, které nám budete v této záležitosti zasílat, uveďte: vojenskou hodnost, příjmení, jméno a nynější adresu býv. příslušníka čs. zahraniční armády, vojenský útvar, u kterého konal službu a popis činu, kterým se vyznamenal. Uveďte dále svědky činu (nejraději býv. velitelé). K vyznamenání lze navrhnout i padlé.

Došlé dopisy Svaz Čechů z Volyně zpracuje a příslušné návrhy zašle ministerstvu národní obrany v Praze.

Uvolnění domácích porážek a zvýšení produkce vepřového masa v r. 1950

Není tomu tak dlouho, co byly na našich vesnicích různými šuškalý rozšiřovány zaručené zprávy, že domácí porážky budou prý rozhodně zakázány. Všechny dobytek prý se bude porážet na jatkách a doma vůbec nic a zmizí prý dokonce i to domácí uzené, tlačěnka atd. Avšak jako pohořeli šuškalové už tolikrát, pohořeli i nyní. Vláda a ministerstva zemědělství a výživy vydávají v chovu prasat a v zásobování masem několik důležitých opatření pro naše rolníky. Jejich základní myšlenkou je: „Vyrovnej se se státem, splň přesně výrobní a dodávkovou smlouvu, jak ses zavázal, a dělej si potom s vyprodukovanými prasaty co chceš!“

Opatření, směřující k vyšší výrobě prasat a ve svém dalším cíli až k uvolnění vepřového masa rozdělují držitele prasat zásadně na dvě kategorie:

Předně jsou ti, kteří obdělávají více než 2 ha zemědělské půdy, a pak ti, kteří obdělávají méně než 2 ha půdy.

Těm prvním, kteří obdělávají více než 2 ha zemědělské půdy, uvolňují se po splnění jejich smluvních závazků domácí porážky prasat a volný prodej prasat družstvům za volné ceny, t. j. za ceny, které si držitelé prasat s družstvem dohodnou. Zemědělec nad 2 ha stává se samozásobitelem masem t. j. maso pro svou potřebu musí si vyrobit sám a nemá tudíž nárok na potravinové lístky na maso, sádlo a tuky. Jeho povinností je, aby nejen splnil svou smluvní povinnost v mase vepřovém, hovězím, v drůbeží, chlebovém obilí, krmivech a bramborách, ale aby si vyprodukoval potřebné množství masa a tuků i pro sebe. Nárok na domácí porážku má teprve tehdy, když dodávkové povinnosti, ke kterým se zavázal, splnil. Musí se tedy s družstvem v dodávkách řádně vyrovnat a potom teprve může být účasten volných porážek. Každá domácí porážka musí být na MNV řádně ohlášena a z každého doma zabitého prasete musí být, jak už to

bylo dříve, odvedeno 5 kg sádla pro veřejné zásobení.

Druhou kategorií tvoří ti chovatelé prasat, kteří obdělávají méně než 2 ha zemědělské půdy, nebo nemají půdu vůbec, tedy chovatelé s nedostatečnou krmivou základnou. Tito po splnění své dodávkové povinnosti (pokud je jim vůbec předepsána) mohou si prasata volně porážet a volně také prodávat. Mají nárok na potravinové lístky a pokud zabíjejí pro sebe, započítává se jim maso z poražených prasat na lístky. Za účelem zjednodušení stanoví se váha jimi poražených prasat paušálem 80 kg mrtvé váhy (což odpovídá 100—105 kg živé váhy) a jejich samozásobitelské dávky se zvyšují na 8 kg na měsíc a na osobu. Tito chovatelé mohou porážet, kčlik prasat chtějí a nač jim také stačí jejich krmivová základna. V této kategorii by se tedy mohli vyskytnouti různí spekulanty, kteří by těchto velikých výhod chtěli zneužít, ale MNV a ONV se postarají podle zvláštních směrnic, které pro tento účel budou vydány, aby se tak nedálo.

Zemědělci a příslušníci jejich rodin, kteří kromě hospodaření na pozemcích pracují ještě v námezdním poměru, mají nárok na vydání potravinových lístků.

Aby se předešlo tvrdostem, které by mohly nastat tím, že zemědělec nemůže splnit svou dodávkovou povinnost, budou zvlášť odůvodněné případy řešeny podle zvl. podrobných směrnic.

Tato dalekosáhlá opatření v uvolnění domácích porážek a prodeje masa ve prospěch hlavně našich drobných a středních rolníků, kteří se nejvíce zabývají živočišnou výrobou a příjem za skot a prasata tvoří hlavní součást jejich příjmů vůbec, znamenají zvýšenou výrobu prasat, ať už pro dodávku nebo pro domácí porážky, či pro volný trh. Zvýšená výroba prasat klade své požadavky také na držitele prasníc. Díky plánovanému hospodaření překročili jsme plán prasníc pro rok 1949 a byla tedy vytvořena dostatečná produkční

základem pro výrobu prasat. Dnes je dokonče situace taková, že se rýsuje i určitý sezonní přebytek selat. Musíme si ovšem uvědomit, že každé sele, o kterém se dnes leckde říká, že je přebytečné, nutně potřebujeme nejen pro dodávku v roce 1950, ale i pro sebe, když již můžeme prasata volně porážet a volně je také prodávat. Na jaře bude opět po selatech shánka a zase se budou ozývat hlasy jako letos na jaře: je málo selat, potřebujeme selata! Proto doporučujeme, aby všichni ti, kdož budou chtít v roce 1950 volně porážet prasata, si volně zastavili selata už dnes, kdy je jich dostatek, a nečekali až na jaro.

Ministerstvo zemědělství, aby zajišťilo dostatek selat, vydává právě s ministerstvem výživy vyhlášku o povinném zástavu prasníc a o prodejních cenách selat. Podle této vyhlášky jsou MNV povinny učinit všechna potřebná opatření, aby byl zajištěn minimálně plánovaný počet prasníc pro každou obec. Nepůjde tedy hlásit při sčítání prasníc k 1. červenci, k 1. říjnu 1949 nebo k 1. lednu 1950 prasnici a potom ji po vánocích trochu přikrmí a volně porazit.

Pro prasnice, které budou mít vrh vyšší než 6 selat, bude podle této vyhlášky zajištěn na každý vrh přidělování krmiv. Směrnice o tom vydá ministerstvo zemědělství a výživy. Bude-li přidělována kukuřice, bude její cena pro zemědělce 400 Kčs za 1 q.

Chovatelé prasníc mohou zcizovat selata v rámci okresu volně, mimo svůj okres jen prostřednictvím družstva. Družstva jsou povinna nabídnutá selata, jejichž nejmenší váha se stanoví na 12 kg, vykoupenit za cenu 65 Kčs za 1 kg ž. v. Podle kvality selate mohou přiznat přídavek na kvalitu do 10 Kčs za 1 kg a v jarních měsících kromě toho dobový příplatek až 15 Kčs. Proto chtějí-li držitelé prasníc získat tyto příplatky, musí se snažit zařídit plemnitbu tak, aby selata se narodila hlavně v jarních měsících, kdy jsou příplatky nejvyšší. Ministerstvo zemědělství může nařídít, komu mají být selata vykoupěná družstvy prodávána. Již dnes je nutno počítat s tím, že na jaře budou přednostně dostávat selata velkovýkrmny zemědělci, kteří mají smluvní dodávkový úkol a pak teprve ti ostatní. Proto hlavně nezemědělci, kteří nemají dodávkový úkol a kteří si mohou tudíž prasata porážet volně, nechť si již dnes urychleně zakoupí u družstva selata, poněvadž na jaře opravdu pro ně nezbudou. Každý jistě uzná, že je nutno především selaty zásobit ty, kteří krmí prasata pro veřejné zásobování a potom teprve ty ostatní. Současně upozorňujeme zemědělce, zvláště pak ty větší, že je nutno, aby si před koncem roku zabezpečili plánovaný stav prasat včasným nákupem selat. Právě uveřejněnými opatřeními o

uvolnění domácích porážek a o volném prodeji prasat činíme veliký krok kupředu. Víme, že budou radostně uvítána těmi zemědělci, kteří plní řádně své dodávkové úkoly. Za jejich řádné plnění odměňuje se jim vláda tím, že jim dává možnost volných porážek a prodeje prasat za volnou cenu. A ti, kteří své povinnosti neplní? Počkají si na domácí porážku, až své povinnosti splní! A kde seberou maso na samozásobení, když

Jednota Karlovy Vary:

Volnýští Češi zakládají jednotné družstvo

Do velikosti malá, ale příkladem velká je obec Dvory u Lokte v okrese Sokolov. Abychom nepředbíhali, povíme vám to všechno od začátku. V době, kdy volnýští Češi začali osidlovat, nedostávalo se jim strojů. Tato okolnost je nutila, aby přemýšleli o způsobu, jak nejlépe tyto nedostatky odstranit. Shodli se v tom, že jediné vzájemnou sousedskou výpomocí zvládnou všechny polní práce. Při své těžké práci si vždy našli chvíli na přečtení novin i rozhlasový poslech, a tak se dověděli o zakládání JZD. Přemýšleli a hovořili o něm tak trochu nedůvěřivě. Věděli, že v sousední obci Nadlesí bude schůze, na které bude o JZD referovat tajemník ORD soudruh Hrbek ze Sokolova. V ten den se proto vypravili do Nadlesí zástupci obce Dvory, aby na vlastní uši slyšeli o zakládání JZD. Již během schůze se jejich nedůvěra rozptýlila a cestou domů mluvili o založení JZD ve Dvorech jako o hotové události. Hned druhý den svolali všechny spoluobčany, kterým podali zprávu. Vysvětlili jim jakou výhodu a ulehčení přinesou JZD malým a středním zemědělcům.

Zem. noviny 9. 10. 49:

Liběšice první vyznamenanou obcí na Litoměřicku

Všichni občané vstoupili do řad SČSP

Na státní silnici Litoměřice—Ústěk leží Liběšice, obec s velkou mlékárnou, krásným zámekem a úrodnými chmelnicemi. Je první na Litoměřicku, která byla v těchto dnech vyznamenána diplomem za práci, vykonanou pro lidově demokratickou republiku.

O úspěšné činnosti liběšického JZD jsme již psali. Pokračuje dál v určeném plánu, t. j. ve zdárném ukončení žní, provedení jednotného osevního plánu, v plánování finančním, ve zřízení prádelny atd. Do akce Snop ra výstavbu vesnice se zapojili pokrokově smýšlející rolníci usnesením, že darují každý po věrtelu chmele. Ve dnech zvýšeného náboru členů do Svazu čs.-sovětského přátelství se sešli všichni občané na schůzi, na které odhlasovali jednotný vstup do Svazu. V těchto dnech bylo v Liběšicích zvláště rušno: obec se připravovala na oslavu 5. výročí bojů u Dukly.

Občanům vzorné obce bude předčítáno pozdravné poselství předsedy SČSP, ministra Zd. Nejedlého, v závěru slavnosti bude uveden film „Ruská otázka“. Ještě loni byla obec Liběšice rozleptávána mnohými osobními spory. Dnes se pozornost všech občanů soustředila na užitečné a všem prospěšné věci, jakými na příklad také jsou smlouvy na stavbu prasečnicků, k nimž se zavázali všichni, včetně příslušníků SNB a učitelů. Z obce Liběšice vyrůstá jedna z nejpokrokovějších obcí litoměřického okresu a snad

nebudou mít lístky? To je jejich věc. Když oni se nestarají o to, aby měl celý národ, nebudeme se dnes starat my, aby měli oni! Nejde to ani jinak. Nelze připustit, aby ti dobří stále dopláceli na ty špatné. Do 1. ledna je ještě čas a proto nechtí si naši rolníci pospíší, aby všichni mohli od 1. ledna volně porážet a za volné ceny prodávat.

(Z rozhlasové přednášky
Dr. J. Machačky.)

Informovali je o mechanizaci, kterou se zvýší produktivita práce v zemědělství. Stroje je zbaví dřiny a zvýšený výnos zemědělských produktů pomůže zlepšit naše zásobování. Stát jim poskytne plné podpory nejen v mechanizaci, ale i v jiných oborech, na př. v rostlinném a živočišném, při získávání půdy a provádění staveb, i po stránce kulturní a sociální.

Po utvoření a schválení přípravného výboru vypracovali si hned pro letošní rok plán. Začnou mechanizovat — na pozemcích NPF založí pastvinu pro chov ovcí a zakoupí kmenové stádo, pro které již mají krmení. Aby ulehčili ženám dřinu, vybudují družstevní prádelnu.

Zatím co plánují, vzorně plní svoje povinnosti. Sokolovská vojenská posádka, která převzala nad JZD patronát, jim při plnění jejich úkolů vydatně pomáhá nejen po stránce pracovní, ale i kulturní. Před nedávnem přijeli do Dvory vojáci s kapelou i recitačním kolektivem a uspořádali na návsi program, na který budou ve Dvorech dlouho vzpomínat.

-Fek-

i celého Ústeckého kraje.

V Liběšicích tvoří značnou část obyvatelstva volnýští Češi.

Nepromeškejte šípky!

Na našich stránkách právě vyzrávají nejbohatší nositelé vitamínu C — šípky. Letošní úroda šípků je značná. Šípkové keře jsou plody přímo osaleny. Letos jsou šípky velké a proto vydatné. Někdy dosahují velikosti menší švestky. Šípky ovšem trháme, když úplně dozrály a jsou tedy tak náležející červené. Musíme si však pospíšet s jejich sběrem, než přijdou první mrazíky. Když šípky namrznou, změkknou a nelze je už česat, aspoň ne tak pohodlně, jako když jsou tvrdé. Šípků se letos urodily takové spousty, že nedá námahu si je pro potřebu domácnosti opatřit. I když se škrábneme o nějaký trn šípkového keře, přece máme užitek z příjemné pohody, s níž je spojeno česání šípků ve volné, tiché přírodě. Šípky mají neobyčejnou cenu zdravotní neboť jsou ze všech našich plodů nejbohatší na vitamín C, blíže se v tomto ohledu citronům. Proto někde šípky i plánovitě vysazují a jejich plody pak průmyslově zpracovávají. Nemá být opravdu domácností, která by neměla ve své spíže znamenitou šípkovou zavazovinu, jež skýtá jedinečnou pomazánku, dále výtečné šípkové víno a rozumí se i zásobu šípkových pečiček na zdravotní a stolní čaj.

Zájezd lidového souboru volyňských Čechů

Lidový pěvecký a taneční soubor vol. Čechů ze Zatece společně s hostiteli — funkcionáři jednoty SBS v Pardubicích

Již v nejbližších číslech Věrné stráže začneme otiskovat Dějiny české Volyně z pera Dra Josefa Folprechta, velkého přítele vol. Čechů a znalce krajaňských otázek v celém světě. Žádáme proto všechny naše krajaňy, kteří mají jakýkoliv historický a dokumentární materiál vztahující se k historii vol. Čechů, aby ho laskavě zapůjčili k zpracování. Také fotografický materiál je vítán. Vše zasílejte doporučeně na adresu redakce našeho časopisu.

V soutěži o nejlepší příspěvek pro Věrnou stráž do „Dukelského“ čísla zvítězil krajaň Jan Pospíšil z Ostroměče básní „Dopis“. Jako odměnu obdržel knihu Julia Fučíka „Reportáž psaná na oprátce“.

Od administrace. V poslední době řada našich čtenářů splnila své povinnosti a vyrovnala předplatné za rok 1949. Administrace Věrné stráže mohla proto vrátit 25.000 Kčs, které jí byly půjčeny ze soc. fondu SČZV na udržení provozu. Přesto však je stále ještě velký počet těch, kdo si neuvědomují, že nestačí jen uplatňovat nároky, ale že je třeba především plnit povinnosti. Upozorňujeme znovu, že je především v zájmu našich čtenářů, aby svůj dluh vyrovnali co nejdříve. Jedině společným úsilím podaří se nám dořešit všechny zbývající problémy a splnit úkoly.

Tiskový fond SČZV

Na posvěcení v Lipenci, okr. Zatec, bylo vybráno Boženkou Helebrantovou, žákyň III. tř. měšť. a Pavlínou Klicperovou, žákyň III. tř. obecné, 850 Kčs na tiskový fond Svazu Čechů z Volyně. Děkujeme jim touto cestou za příkladný čin a přejeme jim ve škole hodně úspěchů.

Dalšími dárci na tiskový fond jsou:

- Bohumil Krupka, Počerady 1, okres Zatec, 300 Kčs.
- Dusová Olga, Bulovka 311, okr. Frýdlant, 150 Kčs,
- Josef Šťastný, Pacov 32, p. Městečko Trnávka, okr. Mor. Třebová, 100 Kčs.
- Danda Vladimír, Sírém, okr. Podbořany, 100 Kčs,
- Kosík Alexandr, Hartmanice 48, okr. Sušice, 100 Kčs,
- Majevský Jan, Vlkýš 52, p. Heř. Hut, 100 Kčs,
- Ptáček Alex., Chomutov, Světská 4, 100 Kčs,
- Matys Josef, Stroupeč 12, p. Hofetice, 50 Kčs.

Zádušní mše v Hořesedlech bude sloužena v neděli 30. října t. r. o 14. hodině u památníku padlých za vlast z Hulče České. Připadající na tutéž neděli pravoslavná bohoslužba v Hořovičkách přenáší se na neděli 6. listopadu t. r.

Zatec se umístil na poslední olympiádě lidového umění a tvorby vol. Čechů, pořádané 1. května t. r., na třetím místě ve sborovém zpěvu. To neznamená ale, že v Zátci, středisku vol. Čechů, nejsou krajaňe, kteří rádi zpívají a zpívat dovedou. To znamená jen, že nebyli podchyceni a usměrněni. Tato chyba ústřed. kult. činitelů SČZV byla nyní alespoň částečně napravena a vytvořeny předpoklady pro vznik dobrého lidového pěveckého souboru.

První zkouškou tohoto našeho nového pěveckého sboru, který nacvičil a řídil prof. Berezovský, byla řada vystoupení na akademích, pořádaných Svazem Čechů z Volyně v rámci celostátních oslav 5. výročí vítězných bojů o Duklu. První vystoupení bylo 29. zář. v Městském divadle v Zátci, kde sbor zazpíval mimo jiné pásmo církevních pravoslavných zpěvů k uctění památky padlých. Právě v těchto pietních zpěvech ukázal, že má velké možnosti úspěšného rozvoje. V recitačním, tanečním a pěveckém pásmu „Za svobodné Československo“ zazpíval pak s úspěchem několik populárních a masových sovětských, polských, slovenských a českých písní.

V neděli 2. října vystoupil na akademii SČZV ve slovenském divadle v Prešově, rovněž úspěšně.

Na pozvání jednoty Svazu bojovníků za svobodu uspořádal SČZV tři vystoupení našeho lidového souboru v Pardubicích, na zpáteční cestě od Dukly ve dnech 3—5. října t. r. I zde náš nový pěvecký soubor propagoval slovanskou píseň a dobré jméno vol. Čechů. Velký úspěch sklídila taneční skupina, kterou vedla Jiřina Špačková a v níž sóla tančili: Jiří Sulženko Jiřina Kazilovská a Žana Zárybnická.

Základ je vybudován a věříme proto, že o tomto našem novém lidovém souboru ještě často uslyšíme. Blíží se 3. olympiáda, která bude pravděpodobně poslední, závěrečnou přehlídkou kulturních, tvůrčích sil vol. krajaňů, pořádanou samostatně, a Zatec se jistě nespokojí se třetím místem.

Zkušenosti z dosavadních vystoupení ukázaly, jak veliký a upřímný je zájem o dobrou lidovou tvorbu a jaké možnosti k uplatnění se naskýtají pro lidové soubory. Zvláště slovanská píseň a tanec má všude nadšené a vděčné posluchače a diváky.

Blíží se dny československo-sovětského přátelství, a to je jistě ta nejkrásnější příležitost pro všechny naše lidové soubory, aby přispěly k utužení pout, jež nás pojí s bratrskými národy Sovětského svazu i na poli lidového umění a tvorby.

Kulturní četa „Zitomír“, dělnický pěvecký soubor volyňských Čechů z Jakubova, se stává opravdovým propagátorem lidového umění slovanských národů. Dalším důkazem o tom je účast souboru vedeného krajanem Svobodou na krajské manifestaci žen pro přátelství se SSSR, konané 2. října t. r. v Teplicích. Velikou předností tohoto souboru je to, že všichni členové dokonale ovládají slovanské jazyky sovětských národů a že jejich podání je bezprostřední, věrné a působivé. V Teplicích účinkovali na otevření výstavy „Sovětská žena“, na dopolední velké manifestaci a odpoledne připravili samostatný pořad. O vystoupení tohoto souboru je proječován stále živý zájem. Škoda jen, že pro těžkosti spojené se zaměstnáním a dopravou nemohou vždy vyhovět pozváním. Dalším nedostatkem je to, že nemají dosud své národní kroje. V sobotu 8. října t. r. účinkovali v rámci dukelských oslav v pražské Lucerně na večeru armády s mládeží rovněž úspěšně. Jsme přesvědčeni, že ve dnech československo-sovětského přátelství se zapojí naplno do oslav a využijí každou příležitost k propagaci nové písně národů SSSR. Dk.

Soutěž tvořivosti mládeže 1950

Ústřední výbor ČSM vyhlásil na svém zasedání 2. října 1949 soutěž tvořivosti mládeže 1950. Podrobné podmínky byly uveřejněny v Mladé frontě, čís. 237, ze dne 9. října t. r.

Upozorňujeme všechny naše soubory a jednotlivce, kteří se zúčastnili olympiád lidového umění a tvorby pořádaných SCZV v r. 1948 a 1949, že přihlášky do STM přijímají okresní sekretariáty ČSM do 31. prosince t. r. a doporučujeme všem, aby se neodkladně přihlásili. Soubory nechť si vyžádají mimo přihlášek i deníčky, kde jim bude potvrzováno každé vystoupení. Aktivita souborů má rovněž vliv na jejich konečné umístění.

Lidový pěvecký a taneční soubor vol. Čechů v Žatci připravuje nový pořad a vítá všechny, kdo mají zájem o lidové umění a tvorbu slovanských národů. Vítáme stejně starší jako mladé, zpěváky, tanečníky, hudebníky nebo recitátory. Jedinou podmínkou je upřímný zájem o věc, která přinese užitek a potěšení jednotlivci i celku. Přihlášky přijímá tajemník Nágel, kancelář SCZV v Žatci, vol. Čechů 1035-44, telefon 365. Voláme ke spolupráci všechny naše krajany nejen v Žatci, ale v celém okolí. Hlaste se nejradyji ihned!

Podzim

Podzim,
to není zvadlé listí
na hrobech marných snů,
to není hluchá beznaděj
v samotě šedých dnů.
Podzim
to není plané snění
básnikovo,
to není lásky rozloučení
poslední slovo.
To není melancholie,
již dýše zem —
Podzim, to je
rolníka úsměv
za pluhem.
Klid duše člověka,
jenž ví, proč žil,
jenž s životem se rva. —
a zvitčel.
Potem i slzami:
životu platí se daně,
jednou však za ně
i s úroký
život zas všechno vrací.
Podzim, to není snění,
Podzim,
tčť usmívení
a úsměv spokojený
nad vykonanou práci.

Jan Pospíšil.

Různé zpravy

Krajský nár. výb. v Ústí n. L. zřizuje 6mésíční přípravku pro dětské sestry při státní okresní nemocnici v Děčíně. Přijaty mohou být: dívky tělesně i duševně zdravé, nejméně 17leté, nejnižší přípustné vzdělání 4 ročníky škol II. stupně, absolventky 3. ročníku odborných škol pro ženská povolání, státní zaměstnankyně z jiných sektorů veřejné správy, které mají být přeškoleny, pokud splňují podmínky předběžného vzdělání a mají zájem o tuto zdravotní službu a pokud to jejich zdravotní stav dovoluje. Škola frekventantkám poskytne: internátní ubytování a stravování, možnost rozvoje všeobecného vzdělání, odborné vzdělání a výcvik v péči o dítě. Školení je bezplatné. Přihlaste se do tohoto kursu u ředitelství státní okresní nemocnice v Děčíně. Získáte možnost trvalého a slušného uplatnění a zajištění v péči o dítě v ústavech, jeslech a pod.

Vzhledem k potřebě odborných kursů šiti a vaření pro pracující ženy a dívky uspořádá Vyšší škola výživy v Žatci

šestiměsíční kurs pro vedení domácnosti

Vyučuje se: vaření, konzervování ovoce a zeleniny, stolničení, přístřihování a spravování a jiným odborným předmětům.

Kurs začíná 1. listopadu 1949 a končí 30. dubna 1950

Ústní nebo písemné přihlášky uchažeček nejméně šestnáctiletých přijímá ředitelství Vyšší školy výživy v Žatci, Leninova 1354, nejpozději do 15. října 1949.

Ředitel. Vyšší školy výživy v Žatci.

Přebytky vodní drůbeže je možno prodat na volném trhu. Podle vyhlášky ministerstva výživy z 29. září t. r. mohou držitelé hus a kachen prodat na volném trhu přebytky, které jim zůstávají po splnění dodávkové předpisu. Jako osvědčení k volnému prodeji slouží potvrzení drůbežářského podniku, že byl splněn dodávkový úkol jatečné vodní drůbeže. Stačí vyznačení na lístku o převzetí drůbeže, který dostane chovatel při dodávce, nebo potvrzenka drůbežářského podniku, že splnění dodávkového úkolu jatečné drůbeže držitelem je zajištěno. Přebytky může držitel prodat po splnění doh. úkolu buď přímým spotřebitelům nebo oprávněným výkupcům. Vyhláška platí pouze pro země české.

Ruština - brána k poznání socialismu

V letošním podzimu zahájil Svaz československo - sovětského přátelství významnou akci, jejíž dosah bude nést trvalý prospěch. Jsou to lidové kursy ruštiny, které mají obsáhnout 150.000 žáků a k jejichž provedení je třeba více než 10.000 učitelů. Můžeme směle říci, že nenalezneme v minulosti podobné akce i co do šíře i co do zájmu, s nímž je prováděna. Prostí lidé z továren, dílen a zemědělských hospodářství se tu chápou pomocné ruky, aby si osvojili znalosti ruského jazyka — jazyka svých slavných osvoboditelů.

Jejich děti to mají jednodušší. Naše jednotná škola jim umožní dostatečné vzdělání v ruštině, povede je k poznávání jazyka i lidu, jehož je mateřštinou.

Skutečnost, že se do kursů hlásí i starší lidé, kteří nemohou počítat s tím, že by se cizí řeč naučili dokonale, je dojemným svědectvím o obrovské lásce našeho lidu k Sovětskému svazu. Ano, tato uvědomělá láska k budovatelům socialismu, k jejich práci i kultuře je tím největším propagátorem a rozšiřovatelem lidových kursů ruštiny.

Musíme si nyní přát, aby nezůstal ani jediný pokrokový československý občan stranou této akce. Bud jako žák či učitel nebo jako propagátor musí každý z nás pomoci Svazu československo-sovětského přátelství upevňovat naše vztahy k sovětským spojencům. „Kolik řečí znáš, tolikrát jsi člověkem“ říká lidová moudrost. O ruštině platí toto heslo dvojnásob, neboť jde o řeč národa, jehož vše po lepším, dokonalejším a opravdovém člověku nezůstává snem, ale proměňuje se stále rychleji v radostnou skutečnost.

Patriarcha volyňské větve našel klid ve vlasti

Dne 23. září 1949 byl uložen do země popel 82letého volyňského Čecha Františka Švihovského. V něm odešla české Volyni jedna z nejznámějších rázovitých postav, jejíž význam a působení přerůstalo krajanský rámec.

František Švihovský byl z rodiny, která dala české větvi také jejího tiskaře a novináře Věnceslava Švihovského, dnešního předsedu ČUZ.

Rodina Švihovských byla mezi prvními vystěhovalci z Holicka, kteří přišli do pralesů a těžkou pionýrskou prací proměnili lidskou rukou nedotčený kraj v bohatou a nádhernou Volyn.

Ovšem Františka nepřipoutala volyňská půda. Ohromné Rusko, jeho nová vlast, se kterou spojil své osudy až do tragických důsledků, jej lákala nekonečnými prostory, bohatstvím země i rozmanitostí jejího lidu, tvořícího nejpestřejší směsici národů, která na světě v jednom státoprávním celku je. Projel ji a prochodil širé kraje Rusi křížem krážem.

Jako 12letý chlapec odešel z domova a vstoupil v Oděse do Univerzitní zahrady jako zahradnický učeň. Profesori i studenti si záhy oblíbili inteligentního chlapce, přímo hladovějšího po vědění. Pomáhali mu radou i knihami. Chlapec věnoval všechn svůj volný čas knihám. Měl hluboké znalosti zejména ruské literatury, které se u něho spojovaly v harmonický celek s osobními poznatky z cest a toulek, na které jej lákalo právě především poznání nových a nových lidí.

Tehdy přišel atentát na Alexandra II. Ruský monarcha skončil po prvé teroristovou rukou. Tím se vyvrcholilo nihilistické pojetí společenského zápasu. Revoluce a povstání byly velmi známým pojmem v Rusku, zvláště v 19. století a nikoho nepřekvapovaly neustálé zápasy carské moci s utištěnými národnostmi a kmeny, případně s bouřícími se sedláky. V tomto bouřlivém prostředí vyrůstal nový činitel, revolucionáři podle programu Karla Marxe.

Mladý Švihovský byl v rušném a významném přístavním městě, jehož růst potřeboval stále nové dělnické ruce v rostoucím počtu. Univerzitní studenti se zapojovali do ilegálních politických kroužků. V 90. letech již strhl revoluční proud Františka Švihovského zcela s sebou. Stýkal se se známými revolučními pracovníky, kteří později stáli na předních místech v Říjnové revoluci. V Nikolajevě byl sám zakladatelem a předsedou revolučního kroužku, který sice měl významnou úlohu v pozdějším sociálně demokratickém hnutí, avšak po prozrazení vynesl svému zakladateli a předsedovi několik let vyhnanství v nejsevernější části Ruska.

Po odpykání trestu se navrátil na Volyn, kde se věnoval zahradnictví a kulturní práci mezi krajany. Za dobu jeho nepřítomnosti rozkvetla Volyn 150 nádhernými, bohatými vesnicemi. České mlýny, pivovary a továrny vnášely na Volyn průmyslový ruch a dávaly českému živlu solidní existenční základnu. Zato národní uvědomění upadalo, protože kulturní život nebyl dostatečně rozvinut a zejména české školy scházely. Styk s vlastní byl po stránce kulturní nepatrný. František Švihovský se připojil k těm, kdo počali český kulturní život na Volyňsku organisovat. Dal tomuto dílu k dispozici své schopnosti, podložené vzděláním a znalostí světa i politickým rozhledem.

Výbuch první ruské revoluce v letech 1905—7 přinesl první ústupky carského režimu, a české větvi na Volyni byla umožněna kulturní práce. Carský boj proti revolucionářům a snaha likvidovat revoluční hnutí úplně vedly však režim k tvrdým opatřením. Životy revolucionářů byly nemilosrdně likvidovány na šibenicích. Tím rostl odpor ruského lidu, který se projevoval ve zvýšené politické a organizační činnosti a vybuchoval častými stávkami a srážkami s četnictvem, které nabývaly hroživých forem v dobách mohutných stávek a nezaměstnanosti. František Švihovský byl tehdy mezi těmi, na které carská policie nechala tvrdě dopadnout svou ruku. V r. 1912 byl opět zatčen a odsouzen ke krutému trestu — věčnému vyhnanství na Sibiř. V poutech byl hnán do země věčných mrazů, odsouzen k doživotnímu strádání a předčasné smrti.

Po pěti letech vysvobodila nezkroceného revolucionáře Velká říjnová revoluce, která povalila carský režim a dala tisícům politických vězňů, hynoucích ve vyhnanství, možnost k návratu. Mezi nimi se vrátil i František Švihovský. Přišel na Volyn do chaosu, který působila revoluce, válka, sociální i národnostní rozpory mezi Poláky, Ukrajinci, Rusy a Čechy. Válka a revoluce měnily pány tohoto území. Ve stálých bojích byla ztracena vzájemná důvěra a člověk stál proti člověku.

Když se zmocnili Ukrajinci kraje, byl František Švihovský zvolen předsedou oblastní rady v Rovně. Věřen svému programu počal zavádět reformy, zejména školské a hospodářské. Tím prcti sobě vzbudil nenávisť bohatých, zejména statkářů. Když pak nový nápor revolučních bojů vynesl je k moci, vydali na něj zatýkač s právem okamžitého zastřelení. Zachránil se útekem v přestrojení.

Po válce byla Volyn rozdělena mezi SSSR a Polsko, které bylo s Maďarskem posledním evropským státem, kde gentry udržela politickou moc. Sibiřský vyhnanec Švihovský byl opět zatčen jako nebezpečný bolševik a odsouzen k smrti. Jen náhoda ho zachránila před šibenicí. Vytrpěl si však své v polském kriminále za těžkých podmínek. Po svém propuštění si opět zařídil zahradnictví blízko Rovna a věnoval se kulturnímu a hospodářskému povznesení českého i ukrajinského obyvatelstva. Patřil k lidem všeobecně důvěry.

Pak přišli Němci, a celá Volyn stála brzy v skrytém i zjevném odboji proti nim v překvapujícím měřítku. Organisačně stmelena a jednotná aglomerace vyvinula takové síly odporu, že překvapila neobyčejně vysokým procentem podzemních pracovníků a konečně vojáků. Nebylo rozdílu mezi starými a mladými.

František Švihovský byl již 72letý, ale znovu prudce zakolotalo bouřlivá krev. Nebylo možno stát stranou. Pracoval jako spojka s partyzány. Jeho patriarchální zjev s tolstojovskou bradou a dlouhou bílou kšticí mu napomáhaly. Vypadal jako stařík z někdejšího, starého, carského Ruska, nedotčený socialistickými změnami. Jeho zjev a věk mu byly nevěrnějšími spójenci. Tvrdý život, vyhnanství, krminály a stálá práce do pozdního věku otužily tělo, které dostalo zdravý základ rodu Švihovských, jehož členové se dožívají vysokého věku v tělesné i duševní svěžesti. Proto mohl překonávat ve vysokém věku obtíže, které byly spojeny s úkolem partyzánské spojky.

Pak přišel slavný návrat volyňských Čechů do republiky. S nimi se vrátil i František Švihovský a žil u svého bratra Věnceslava na nenokově. Poslední dva roky byly neklidnějšími v jeho životě, bez bojů, revolučního spiklenectví a žalářů. Našel na sklonku svého života krátký oddech, doma, ve vlasti, kterou již neopustil.

Tulák po široké Rusi, proletářský revolucionář, typ hlubokého a vzdělaného člověka přirozené inteligence, neškoleného, jeden z patriarchů volyňské větve a nejstarších pamětníků jejich osudů od pionýrských začátků do rozkvětu a návratu do vlasti, zůstává na čestném místě v naší paměti. jnk.

Zdrčení žalem a nesmírnou bolestí oznamujeme všem přátelům a známým, že od nás neočekávaně odešel náš milovaný otec Alois Borys, svobodník vých. armády, nar. v Moldavě na Volyni. Zahynul tragickou smrtí, když se ubíral na polní práci. Pohřben byl 25. července t. r. s vojenskými poctami a za velké účasti všeho občanstva ze širokého okolí v Medvězí u Olomouce.

Kdo jste jej znali, věnujte mu tichou vzpomínku!

Zarmoucená rodina: manželka, matka, syn Václav, dcera Emilie s rodinou a dcera Mařenka ze svou rodinou.

Dne 22. března 1949 navždy dotlouklo srdce našeho drahého otce, manžela a dědečka Josefa Tenglera z Osoblahy, nar. v Moldavě I, okr. Dubno na Volyni. V hlubokém smutku a s žalem v srdcích na tebe vzpomínáme a nikdy nezapomeneme.

Kdo jste ho znali, vzpomeňte s námi! Budíž ti země česká, již jsi tak miloval, lehká.

Vzpomíná rodina Tenglerova a Knopova.

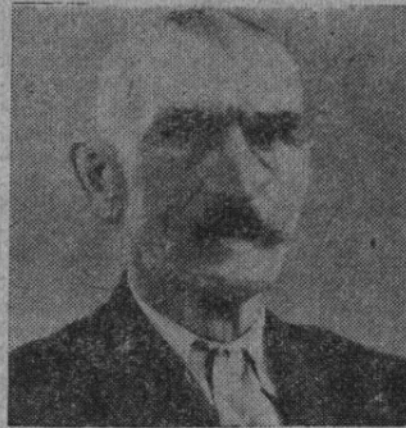
S bolestí v srdcích oznamujeme všem přátelům a známým, že dne 23. srpna t. r. dotlouklo srdce našeho drahého manžela, syna, otce a dědečka Stěpána Hnzdila z Knerut na Volyni, nar. 26. 12. 1892. V našich srdcích budeš stále žít. My nikdy na tebe nezapomenem. Odešel jsi za svým milovaným synem, který složil své tělo u Dukly v boji za svobodu vlasti. Prosíme, kdo jste znali naše drahé zesnulé, věnujte jim tichou vzpomínku s námi.

Pozůstalá rodina:

Věra, manželka, Marie, dcera Ludmila, matka, Emilie Mišáková, dcera, Vladimír, zeť, Jiřina a Vladíček, vnuci.

Poděkování

Všem, kteří doprovodili mého manžela Stěpána Hnzdila z Věšťan na jeho poslední cestě na hřbitov v Modlanech dne 25. srpna t. r., co nejsrdečněji děkuji. Především známým a příbuzným, zvláště paní Haně Rošalové z Volšanky, paní Růženě Buchalové a p. Dvořákoví z Leduchovky a rovněž Svazu bojovníků za svobodu (historickému sdružení čs. obce legionářské), bratru Srekoovi a Kotýnkovi, vojenské hudbě a voenské četě a všem ostatním, kteří svým pro evam snažili se zmírnit bol nad ztrátou mého nezapomenutelného manžela, otce, syna a dědečka. Všem vyslovuji srdečný dík. — Věra Hnzdilová, Vřešťany č. 53.

Oznamujeme všem přátelům a známým, že nás dne 20. července 1949 opustil náš drahý tatínek a dědeček. Josef Vitoch z Nesviče na Volyni. My pozůstalí utěšujeme se naději na shledání tam, kde nebude již ozloučení. Tam se zase shledáme a budeme na věky vzdávat chválu Tomu, který nám dal tu naději a víru ve věčný život a spasení skrze Ježíše Krista.

Pozůstalí: děti a vnučata.

S bolestí v srdcích oznamujeme všem přátelům a známým, že za mlhavého rána 26. srpna t. r. se s námi navždy rozloučil náš drahý syn, manžel, otec a dědeček, Josef Kubín, nar. 1894 v Dembrovce na Volyni. Náš drahý otec, stále na tebe vzpomínáme a nikdy nezapomeneme! Kdo jste jej znali, vzpomeňte s námi. — Truchlící rodina Kubínova.

S nezmenšenou bolestí vzpomínáme, že dne 23. září 1944 padl v památných bojích o dobytí čs. stát. hranice v dukelském průsmyku náš drahý des. Josef Lněniček, nar. r. 1912 v Sofijeve na Volyni. Nikdy nezapomeneme tvého odhodlání jít do boje za osvobození vlasti, které nám všem bude zářivým příkladem. Budíž ti země lehká a spánek v ní sladký. — Vzpomínají a nikdy nezapomenou manželka, děti, matka, bratři, sestry a přátelé.

Dne 11. října bylo tomu 5 roků, co položil život na oltář vlasti v bojích o Duklu náš nezapomenutelný otec a manžel Pavel Šimoniček, nar. 1903 ve Volkově na Volyni, zanechav šest dětí. Kdo jste jej znali, věnujte mu s námi tichou vzpomínku. — Vzpomíná manželka Věra a děti.